

Årsrapport 2005 for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

1	GENERELT OM VIRKSOMHETEN I 2005.....	2
1.1	Fylkesmannens lederkontrakt.....	2
1.2	Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning	2
1.3	Organisasjon og personalpolitikk.....	2
1.4	Nettbasert informasjon og elektronisk dokumentutveksling (se også pkt 2.7)	5
1.5	Geografiske informasjonssystemer	6
1.6	Likestilling	7
1.7	Grønn stat	8
2	SENTRALE POLITISKE FØRINGER.....	8
2.1	Modernisering av offentlig sektor	8
2.2	Samordning og veiledning	8
2.3	Velferd, helse og personrettet tjenesteyting	12
2.4	Oppvekst og utdanning.....	14
2.5	Regional planlegging og arealpolitikk	16
2.6	Naturressursforvaltning.....	17
2.7	Informasjonsformidling og -forvaltning.....	19
2.8	Innovasjon og verdiskaping	20
2.9	Samfunnssikkerhet og beredskap	22
3	RAPPORTERING PÅ FAGAVDELINGENES RESULTATOMRÅDER.....	25
3.1	Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen.....	25
3.2	Resultatområder for Landbruks- og bygdeutviklingsavdelingen	34
3.3	Resultatområder for Oppvekst- og utdanningsavdelingen	41
3.4	Resultatområder for Sosial- og helseavdelingen	49
3.5	Resultatområder for Miljøvern avdelingen	58
4.	VEDLEGG.....	63
	Regnskapsoversikt pr. 31.12.05	63
	Utbetalte tilskudd 2005	64

1 Generelt om virksomheten i 2005

1.1 Fylkesmannens lederkontrakt

Fylkesmannen har hatt følgende særlige oppfølgingspunkter i kontraktsperioden:

- Se til at saksbehandlingstiden i enkeltsaker ikke overskrider de gitt måltall – se pkt 1.2
- Moderniseringsarbeidet overfor kommunesektoren – se pkt 2.1 og 2.2
- IKS-prosjektet – videreføring - se pkt 2.1
- Kroningsjubileet i 2006
- Samarbeidsavtalen med Fylkeskommunen – oppfølging – se pkt 2.2 og 2.5
- Elektronisk forvaltning: Bredbåndsatsingen i fylket, digital kommunikasjon – prosjekt med Trondheim kommune, prosjektet om digital signatur på Fosen – se pkt 1.4 og 2.7

1.2 Saksbehandlingstid og systematisk sammenlikning

Systematisk sammenlikning mellom embetene har blitt gjennomført siden 2003 for klagesaker etter plan- og bygningsloven og sosialtjenesteloven. Det vises for øvrig til

<http://rapportering.fylkesmannen.no/>

Saksbehandlingstiden på utvalgte saksområder var som følger:

Saksområde	Saksbehandlingstid pr. 31.12.05	Krav
Plan- og bygningsrådssaker - klagebehandling	Under 3 mnd	3 mnd
Fri rettshjelp – søknader	Under 2 mnd	2 mnd
arbeidsoppgaver	Under 1 mnd	1 mnd
Sosialtjenesteloven – klagebehandling	Under 2 mnd	3 mnd

1.3 Organisasjon og personalpolitikk

Ved årsskiftet 2005/2006 (31.12.05) var kjønnsfordelingen etter antall ansatte ved embetet 51,1 % kvinner og 48,9 % menn.

Fordelingen ved den enkelte avdeling i 2005 var som følger:

Avdeling	Antall ansatte	Andel kvinner antall (%)	Andel menn antall (%)
Emb.led.	2		2 (100)
FSE	2	1 (50)	1 (50)
AST	24	19 (79,2)	5 (20,8)
KOBA	21	11 (52,4)	10 (47,6)
LA	31	13 (41,9)	18 (58,1)
MVA	19	7 (36,8)	12 (63,2)
OUA	16	8 (50)	8 (50)
SHA	26	13 (50)	13 (50)
Totalt	141	72 (51,1)	69 (48,9)

Antall tilsatte og kjønnsfordelingen endret seg ikke fra 2004 til 2005 for Emb.ledelsen, FSE, KOBA og MVA. I AST og MVA avviker kjønnsfordelingen fortsatt særlig mye fra gjennomsnittet for embetet: AST er en kvinnedominert arbeidsplass, og i MVA er mannsdominansen fortsatt stor. Det er relativt liten turnover i disse avdelingene.

Totalt antall ansatte i embetet endrer seg ikke vesentlig fra år til år.

Stillingene ved embetet er fordelt på fem stillingsgrupper. I tabellen under fremkommer kjønnsfordelingen i de ulike stillingsgruppene ved embetet pr. 31.12.05:

Gruppe	Stillingskoder og betegnelse	Kvinner antall (%)	Menn antall (%)	Totalt antall (%)
1. Kontorstillinger I	1069 førstefullmektig 1070 sekretær 1409 sekretær	5 (71,4)	2 (28,6)	7 (5)
2. Kontorstillinger II	1071 kontorleder 1433 seniorsekretær	2 (100)		2 (1,4)
3. Saksbehandlerstillinger I	1063 førstesekretær 1064 konsulent 1065 konsulent 1408 førstekonsulent 1084 avdelingsingeniør 1085 avdelingsingeniør 0382 fylkesagronom 0434 fylkesskogmester	32 (68,1)	15 (31,9)	47 (33,3)
4. Saksbehandlerstillinger II	1087 overingeniør 1181 senioringeniør 1113 prosjektleder 1434 rådgiver 1364 seniorrådgiver	27 (43,5)	35 (56,5)	62 (44)
5. Lederstillinger	0129 ass. fylkesmann 0774 ass. fylkeslege 0779 fylkeslege 1059 underdirektør 1060 avdelingsdirektør 1062 direktør 1054 kontorsjef 1072 arkivleder fylkesmann	6 (26,1)	17 (73,9)	23 (16,3)
Totalt		72 (51,1)	69 (48,9)	141 (100)

Vi har hatt to kvinnelige avdelingsledere ved embetet siden våren 2004. På nivået under (ass. fylkeslege/underdirektør/kontorsjef/arkivleder) var det ved årsskiftet 2005/2006 fire kvinner og 12 menn. Kun tre kvinner hadde personalansvar. Utenom formelle nestlederstillinger har i tillegg to menn hatt funksjon som fast stedfortreder for avdelingssjefen.

I hovedtariffoppgjøret for 2005 kom de sentrale partene til enighet om ett lønnstrinn opprykk for alle samt et kronetillegg til de lavest lønte (ltr. 1 til og med ltr. 34 og ltr. 36). Det ble verken satt av midler til sentrale justeringsforhandlinger eller til ordinære lokale forhandlinger.

Det ble derfor ikke gjennomført ordinære lokale forhandlinger i henhold til hovedtariffavtalsens pkt. 2.3.3, kun særskilte forhandlinger etter pkt. 2.3.4.

Ved embetet har partene siden integrasjonen vært bundet av følgende felles protokolltilførsel fra 2.3.4-forhandlingene i 2003: ”Partene er enige om at det etter integrasjonen av Statens utdanningskontor og Fylkeslegen i Fylkesmannsembetet pr. 01.01.03 finnes utilsiktede lønnsforskjeller mellom medarbeidere og mellom fagavdelinger i embetet. Dette vil partene søke å gjøre noe med i kommende lokale lønnsforhandlinger”.

Dette førte til at partene i 2004 gjennom formøter og drøftinger prøvde å komme frem til hva som var utilsiktede lønnsforskjeller. De ble enige om at 2.3.3-forhandlingene og i noen grad 2.3.4-forhandlingene i 2004 skulle brukes til å utjevne de utilsiktede lønnsforskjellene mellom sammenlignbare stillingsgrupper som oppstod ved integrasjonen. Det var videre enighet om at saksbehandler II-gruppen skulle prioriteres.

Våren 2005 drøftet partene lønnsutviklingen ved embetet og var enige om at det fortsatt kunne gjenstå noe med hensyn til utilsiktede lønnsforskjeller. Siden det ikke ble gjennomført ordinære forhandlinger, ble slike krav fremmet og behandlet i 2.3.4-forhandlinger.

Ved årsskiftet 2005/2006, etter et år uten ordinære lokale forhandlinger og dermed reduserte muligheter til å jevne ut lønnen ytterligere, så bildet slik ut:

Gruppe	Led/FSE	AST	KOBA	LBA	MVA	OUA	SHA	SUM
K I		28/30,5			32/			28,8/30,5
K II		39/		41/				40/
S I		38/42	37,5/41	43,3/43,7	40/47	35/	46,3/46	40,1/43,9
S II	61/63	53/57	50/50,5	49,3/53	47/52,3	51/53,5	53,5/55,4	51,8/53,4
L	/80	49/	70/62	59/63,7	63/64,5	71/62	/73,4	60,2/67,3
sum avd.	61/71,5	37,9/40,4	47,3/53	45,7/50,1	43,1/53,4	49,5/55,6	51,9/61,6	45,4/53,9
<i>Diff.</i> 2004/2005	1/1	1,9/-0,6	1,8/1,3	1,6/1,5	2,4/2,2	3,8/2,7	0,8/1	2,1/1,6

- Alle ansatte fikk 1 ltr. opprykk i hovedtariff-forhandlingene. Negativ utvikling for menn i AST skyldes tilsetning av menn i kontorstillinger.
- Av fagavdelingene hadde SHA svakest lønnsutvikling.

Før lokale forhandlinger i 2006 må partene vurdere om det fortsatt er utilsiktede lønnsforskjeller som bør jevnes ut.

Oversikten under viser utviklingen av sykefraværet i 2003, 2004 og 2005 (i % av antall mulige dagsverk):

År	kvartal	Sykefravær totalt (%) ¹⁾	Derav for kvinner (%)	Derav for menn (%)
2003	1	6,2	4,5	1,7
	2	7,3	5,9	1,4
	3	9,9	7,5	2,4
	4	6,6	4,5	2,1
2004	1	6,4	4,5	1,9
	2	5,8	3,9	1,9
	3	4,2	3,4	0,8

	4	3,7	2,8	0,9
2005	1	6,1	4,7	1,4
	2	4,0	3,0	1,0
	3	4,1	2,9	1,2
	4	4,2	2,9	1,3

¹⁾ I prosent av totalt antall mulige dagsverk

Selv om sykefraværet ikke har vært høyt sammenlignet med tilsvarende virksomheter, har kvinner hatt et betydelig høyere sykefravær enn menn. Hovedårsakene til dette har vært et høyt langtidssykefravær grunnet årsaker som ikke kan knyttes til arbeidsplassen. Vi setter i verk tiltak og tilpasninger for at sykemeldte skal kunne vende tilbake til arbeid så snart det er mulig og for å forebygge arbeidsrelatert sykdom.

Gjennomsnittsalderen for ansatte ved embetet er 47,3 år – 45,9 år for kvinner og 48,8 år for menn. Aldersfordelingen på avdelingene er som følger:

Avdeling	Gj.snittsalder avdelingene	Gj.snittsalder kvinner	Gj.snittsalder menn
Emb.led.	55		55
FSE	43	49	37
AST	48,6	47,6	52,2
KOBA	42,9	44,2	41,4
LA	46,7	42,9	49,4
MVA	45,7	40,6	48,8
OUA	50,4	50,3	50,6
SHA	49,3	47,4	51,2
Embetet tot.	47,3	45,9	48,8

Noen kommentarer:

- Som vi ser varierer gjennomsnittsalderen relativt mye avdelingene imellom. Embetsledelsen og FSE teller så få personer at det er lite relevant å operere med gjennomsnittsalder for disse enhetene.
- Embetet sett under ett så har kvinner lavere gjennomsnittsalder enn menn. Dette gjelder stort sett også på avdelingsnivå.
- Ved årsskiftet hadde vi kun to medarbeidere som var yngre enn 30 år; én kvinne og én mann.
- Det var totalt 43 medarbeidere som var over 55 år; 21 kvinner og 22 menn.

1.4 Nettbasert informasjon og elektronisk dokumentutveksling (se også pkt 2.7)

Embetets strategi bygger prosjektet ”Fylkesmennenes trippelnettsatsing”. FM-nett som ekstranett er allerede på plass.

Intranett

Embetet startet høsten 2004 med et arbeid for å lage ett nytt Intranett, med mål om å lage en informasjonskanal som oppleves som nyttig og som er i bruk av ansatte og ledere for å få

oversikt over hva som skjer i og mellom avdelingene. Ny versjon ble ferdigstilt før påske 2005, under navnet ”Vårres”.

Internett

En intern redaktørgruppe har jobbet med forbedringer av eksisterende hjemmesider. Målet har vært en utvikling mot økt brukerretting av elektroniske tjenester. Det er bl.a. lagt ut en hel rekke elektroniske skjema som publikum kan få tilgang på.

Gjennom norge.no ble det foretatt en kvalitetsvurdering (tilgang, brukertilpasning og nyttig innhold) av embetets internettsider. Det pågår en del prosjekter som vil bidra til økt brukerretting og nettbaserte tjenester. Prosjektet GISLink er bl.a. beskrevet i punkt 1.7 under. Embetet har også et prosjekt sammen med Trondheim kommune om å få til elektronisk dokumentutveksling innenfor klagesaksområdet.

I samarbeid med Det Digitale Trøndelag (DDT) vil nettbaserte tjenester vil bli et eget satsingsområde for embetet i 2006. Det arbeides også med en egen informasjonsstrategi hvor nettbaserte tjenester utgjør et viktig område.

Embetet har også bidratt med skjønnsmidler til Fyrtårnsamarbeidet mellom HØYKOM-prosjektene ”Det digitale Trøndelag” og ”Fosen.net”. Fyrtårnsamarbeidet skal demonstrere at PI (sikkerhet) og bredbånd er en forutsetning for effektivisering av det offentlige Norge gjennom nettbaserte tjenester og døgnåpen forvaltning.

1.5 Geografiske informasjonssystemer

Generelt har embetet også i 2005 hatt en sterk fokus på GIS og Geodata. Gjennom arbeidet med GisLink-prosjektet er det etablert en kart og fagdatatjeneste hvor kommunal og regional forvaltning har vært hovedmålgruppe. Tjenesten er etablert med sterk brukermedvirkning, noe som har ført til at den er tatt i bruk av forvaltningen lenge før prosjektslutt. Tjenesten gir et tverrfaglig informasjonstilfang.

GisLink-prosjektet har hatt stor grad av måloppnåelse. Gode styringsdokumenter og en sterk forankring i ledelsen har bidratt til dette. Et annet viktig element for høy måloppnåelse er den kontaktflaten prosjektet har hatt med nasjonale og regionale aktører, samt kommunene. Her har alle nivå vært representert, politisk ledelse, administrativ ledelse og på saksbehandlernivå.

Gjennom arbeidet med GisLink er det etablert et grensesnitt som gjør det enklere for den vanlige saksbehandler å fremskaffe et digitalt beslutningsgrunnlag uten nevneverdige forkunnskaper innen GIS. Etableringen av GisLink- portalen har skjedd i nært samarbeid med geonorge.no, og det er lagt stor vekt på tilgang av originaldata i GisLink gjennom WMS fra de ulike nasjonale sektormyndigheter. Det er i 2004 gjennomført obligatoriske kurs for alle ansatte i bruken av GisLink. I desember 2004 ble det opprettet en fast stilling som GIS-rådgiver innen GIS og Geodata ved Miljøvernavdelingen. Denne ressursen er øremerket GIS-oppgaver, og bistår saksbehandlerne i etablering/vedlikehold av datasett, temakart og veiledning i GIS og geodataspørsmål.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkeskommunen i Sør-Trøndelag har i 2004 inngått en partnerskapsavtale som omfatter et nærmere samarbeid på flere ulike fagområder. Et av disse er GIS. De to organisasjonene har nå startet arbeidet med å samordne fagkompetanse, programvare, kartdata og infrastruktur for geografisk informasjonsteknologi. GisLink vil stå sent-

ralt i dette samarbeidet, og fylkeskommunen vil blant annet bli en aktiv bruker og tilrettelegger av data i GisLink. Dette vil føre til at GisLink får et enda bredere informasjonstilfang for kommunal og regional saksbehandling. Fordelene ved dette samarbeidet er at organisasjonene utnytter felles personalressurser, sparer på reduserte kostnader til programvare og får et bedre og mer felles beslutningsgrunnlag enn tidligere. På www.gislink.no er det lagt ut en sluttrapport som gjør greie for resultatene i prosjektet.

1.6 Likestilling

Det vises også til resultatsområde 49.

I henhold til tilpasningsavtalen til Hovedavtalen § 21, skal det "hvert år utarbeides en årsrapport om likestillingsarbeidet i virksomheten. Rapporten skal legges frem for organisasjonene og gjøres kjent for alle tilsatte ved embetet."

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag arbeider løpende med å styrke likestillingsarbeidet både i organisasjonen og i den publikumsrettede delen av aktiviteten. Kvinneandelen blant de ansatte øker og er økt spesielt for flere avdelinger de seinere år.

I ekstern virkemiddelforvaltning er det lagt vekt på prioritering av kvinner. Dette gjelder både ved tildeling av midler for tilrettelegging av landbruksbasert næringsutvikling ved bruk av BU-midler og ved tildeling av EB-midler. Strategier for dette er også nedfelt i "Regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling" der fylkesmannen er koordinator for det regionale partnerskapet og der likestilling og kjønnsperspektiv, er et av gjennomgående tema.

Fylkesmannen har også avsatt kompetente personressurser spesielt for likestillingsarbeid. Det er etablert og videreført et samarbeide med blant annet Innovasjon Norge og Sør-Trøndelag Fylkeskommune samt Fylkesmannen i Nord-Trøndelag for å styrke likestillingsarbeidet gjennom koordinering av virkemiddeltildeling. Tiltakene skal bidra til å styrke informasjon og tilrettelegging overfor kvinner samt å styrke kvinners muligheter for etablering av ny næringsvirksomhet og gode nettverk.

Ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete har vi planlagt og igangsatt flere tiltak for å følge opp forhold som er avdekket i de årlige personal- og likestillingsrapportene samt gjennom drøftinger med de tillitsvalgte og som vi mener er utilfredsstillende med henblikk på likestilling. De viktigste er som følger:

- Utvikling av embetets personalpolitikk: Integrasjonen medførte et behov for å utvikle en ny omforent personalpolitikk for virksomheten. Således ble vi enige om en ny overordnet personalpolitikk i 2004, og i 2005 har vi utarbeidet et grunnlag for lokal lønnspolitikk. Primo 2006 vil vi se om det er mulig å få denne etablert som omforent politikk for embetet. Vi er også i ferd med å evaluere rekrutteringspolitikken og -rutinene våre.
- Rekruttering: På grunn av en lite tilfredsstillende statistikk med hensyn til andel kvinnelige ledere i embetet, har vi over flere år hatt fokus på lederrekruttering. Ved kunngjøring av alle lederstillinger oppfordres kvinner til å søke. Vi vurderer også utformingen av kunngjøringstekstene med dette for øyet. Vi ønsker også å kunne rekruttere menn til kontorstillingsgruppen.
- Kompetanseutvikling: Med sikte på kvalifisering og muligheter for intern rekruttering til lederstillinger har mellomlederopplæring for kvinnelige medarbeidere vært prioritert. Vi har også prøvd å legge forholdene til rette for at spesielt kvinner med lav formalkompetanse skal kunne gjennomføre kompetansegivende utdanning.
- Lønnsutvikling: Hovedårsaken til den relativt store forskjellen i gjennomsnittslønnen mellom kvinner og menn er at vi har en tradisjonell kjønnsfordeling mellom stillingsgruppene

med stort sett kun kvinner i kontorstillingene og et stort mannlig flertall blant ledere. For å bidra til å fjerne utilsiktede lønnsforskjeller har kvinner blitt prioritert ved de fleste ordinære lokale lønnsforhandlinger ved at de har fått en større andel av lønnspotten enn en proratafordeling tilsier.

Inkluderende arbeidslivsbedrift og reduksjon av sykefraværet: Vi har over flere år hatt høyere sykefravær blant kvinner enn blant menn. Våren 2003 ble vi IA-bedrift – hovedmålet er å redusere sykefraværet. Samtidig inngikk vi avtale med Centrum Bedriftshelsetjeneste for bedre å kunne ivareta HMS-arbeidet ved embetet og følge opp medarbeidere som har behov for det samt iverksette tiltak som forebygger arbeidsrelaterte sykdommer

1.7 Grønn stat

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er sertifisert etter ISO 14001.

2 Sentrale politiske føringer

2.1 Modernisering av offentlig sektor

Kommunene som i 2005 var registret i ROBEK ble særlig fulgt opp i forhold til arbeidet med forpliktende plan for omstilling og ved at Fylkesmannen hadde en observatørrolle i flere omstillingsprosjekter.

Fylkesmannen har dessuten fått en viktig rolle med fordelingen av de økonomiske virkemidlene til skogbruk og miljøtiltak i jordbruket til kommunene etter overføring av myndighet for disse ordningene til kommunene fra 1. januar 2004. 2004 har vært et overgangsår der det ble lagt opp til at fordelinga av virkemidlene dels skulle baseres på historisk forbruk i kommunene og dels baseres på kommunenes tiltaksstrategier for å kunne få til ei aktivitetsfremmende omfordeling. Vi hadde en svært god dialog med landbruksorganisasjonene i forbindelse med fordelinga, og vi ser at vi i løpet av året har utviklet en god samhandling med disse. Vi har lagt svært stor vekt på å bidra til at det utvikles tilsvarende gode prosesser mellom forvaltning og næring også ute i kommunene, og vi føler et dette arbeidet har lyktes i de fleste kommuner.

2.2 Samordning og veiledning

Samtlige avdelinger i embetet har et selvstendig ansvar for å se behov og muligheter for samordning, og å ta nødvendige initiativ. Kommunal- og beredskapsavdelingen, med egne medarbeidere på kommuneøkonomi-, plan- og beredskapssiden, er tillagt et spesielt ansvar i dette arbeidet. Disse har et prosessansvar mht. helhetlig kommunedialog, faglig samordning i forhold til kommunale planprosesser og en helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet og beredskap så vel i embetet som på regionalt nivå og i samarbeid med kommunene. Arbeidet utføres bl.a. ved hjelp av en rekke fora og møteplasser, bl.a. avholdes det ukentlige planforum der kommunale plansaker drøftes mellom planmedarbeidere fra alle embetets avdelinger samt fylkeskommunen. Det er også utarbeidet retningslinjer og rutinebeskrivelser for det faglige samordningsarbeidet.

Fylkesmannen er opptatt av at dialogen mellom regional stat og kommunene skal fremstå som sammenhengende og helhetlig. Vi arbeider med å utvikle alle ledd i dialogen i henhold til dette: formidling av statlige mål og føringer gjennom forventningsbrev, kommunebildet, kommunebesøk, dialogkonferansene, tilsyn og faglige møter samt deltakelse i planprosesser/uttalelser i plansaker, meklinger og enkeltsaker.

Fylkesmannen selv er tett involvert i samordningsarbeidet, ikke minst mot de regionale statsetatene i forhold til kommunene, fylkeskommunen og i forhold til sentrale myndigheter. Fylkesmannen har også et eget sekretariat som bidrar til arbeidet med samordning og videreutvikling av kommunedialogen både internt og eksternt.

Kommunebildet

Kommunebildet er et hefte utgitt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som har til hensikt å visualisere en overordnet status av tjenesteproduksjonen i kommunene i Sør-Trøndelag. Heftet, som tar utgangspunkt i KOSTRA nøkkeltall på nivå 1, ble utgitt to ganger i 2005, første gang i forbindelse med publisering av foreløpige tall i KOSTRA (15. mars) og andre gang i forbindelse med publisering av reviderte tall i KOSTRA (15. juni). Det har i løpet av året pågått en revidering av kommunebildet slik at versjonen som publiseres i 2006, i tillegg til KOSTRA-data, også vil inneholde data fra andre kilder. På denne måten vil det nye kommunebildet gi et mer helhetlig bilde av kommunene i fylket.

Kommunebesøk

Fylkesmannen gjennomførte samordnet kommunebesøk, som er en arena hvor de besøkte kommunene kan møte Fylkesmannens ledergruppe og sentrale fagpersoner i en uformell dialog, i ni av fylkets kommuner i løpet av 2005. Dialogen i møtene har blant annet tatt utgangspunkt i Fylkesmannens kommunespesifikke forventningsbrev som ble sendt til kommunene i 2004, kommunens planverk og "Kommunebildet 2004". Kommunebesøkene har også vært et viktig arena i arbeidet med å påse at summen av statlige pålegg og styringsaktivitet ikke medfører kostnader som overskrider kommunenes økonomiske ressurser.

Innen embetet har Fylkesmannen en pågående prosess for å utvikle kommunedialogen gjennom fylkesmannens kommunebesøk og dialogkonferansene. Med bakgrunn i dette arbeidet vil de kommunespesifikke forventningsbrevene, som har vært et viktig grunnlag for dialogen mellom regional stat og kommunene, i 2006 bli erstattet med kommunespesifikke utfordringsnotat.

Videre ved at landbruksavdelingen og miljøvern avdelingen der det er naturlig, sammen gjennomfører egne mer fagspesifikke kommunebesøk for å øke fokus på politikkformidling og forvaltning av naturressursene.

Fylkesmannen har deltatt i kommunemøter både i oppstartfasen og underveis i kommuneplanprosessene, sammen med andre regionale og statlige myndigheter.

Dialogkonferansene

Som ledd i utviklingen av dialogen mellom regional stat og kommunene avholder Fylkesmannen på tidlig høsten hvert år en dialogkonferanse med ordførere og rådmenn i kommunene i fylket, fylkeskommunen og KS. Hensikten er å skape en arena der kommunene kan ha reell innflytelse på samarbeidet med regional stat og på egne rammebetingelser. I konferansen inngår bl.a. konsultasjoner omkring prinsipper for fordeling av skjønnsmidlene. Fylkesmannen legger kommunenes råd inn i sitt arbeid med fordelingen. Det har vært stor interesse og positive tilbakemeldinger på dette grepet fra alle involverte parter. Spesielt fra dialogkonferansen i 2005 nevnes at i "kommunenes time" ble forholdet mellom kommunen som ansvarlig planmyndighet etter plan- og bygningsloven og statlige innsigelsesmyndigheter tatt opp.

Nytt av året, ble det våren 2005 arrangert en OR-samling (ordfører- og rådmannssamling). Målsetningen med denne er sammenfallende med den årlige dialogkonferansen. Kommunenes positive tilbakemelding på dette tiltaket gjør at samlingen videreføres i 2006.

Tilsyn og faglige møter

Ved embetet er det oppnevnt en arbeidsgruppe med deltakere fra alle avdelinger. Gruppen har foretatt en gjennomgang av den samlede aktivitet ovenfor kommunene hvor kommunens ledelse er involvert. Dette omfatter tilsyn, kommunebesøk og veiledningsmøter. Ut fra disse opplysninger og ut fra et ønske om å samordne vår aktivitet, er det laget en plan som sikrer at belastningen for kommunene blir fordelt på en god måte. Planen ivaretar helheten i denne del av vår virksomhet, samtidig som den gir rom for tilsyn ut fra oppstått behov og eventuelle sentrale føringer. Den planen som nå er utarbeidet, går helt frem til 2009. Arbeidsgruppen vil nå arbeide videre med ytterligere samordning av tilsyn innad i embetet/mellom avdelinger og eventuelt med andre aktører (eks. Arbeidstilsynet). Vårt mål er å samordne aktiviteten i embetet så langt råd er og samtidig sikre at kommunene opplever fylkesmannens og helsetilsynets virksomhet på området som helhetlig og koordinert.

Effektiviseringsnettverk

Med sin kunnskap om KOSTRA og KOSTRA-data har Fylkesmannen også bidratt i å analysere, framstille og ha en aktiv dialog med kommunene om KOSTRA-data i de lokale Effektiviseringsnettverkene. I forbindelse med Fylkesmannens samordnet kommunebesøk benyttes KOSTRA-data aktivt, både i den interne forberedelsen og ved at kommunene innenfor enkelte tjenesteområder mottar KOSTRA-analyser som skal bidra som et grunnlag i dialogen med kommunene. I tillegg ble det ved behov gitt bistand og veiledning knyttet til rapportering og bruk av KOSTRA.

Samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesmannen og Sør-Trøndelag fylkeskommune inngikk i 2004 en samarbeidsavtale i den hensikt å oppnå økt kvalitet, effektivitet og brukervennlighet i oppgaveløsningen. Avtalen ble revidert i 2005, etter at områdene dispensasjonssaker og geografiske informasjonssystemer nå er gått over i faste samarbeidsformer. Det er valgt ut følgende områder for et tettere samarbeid:

- dialog med kommunene
- planbehandling
- digital dugnad
- nærings- og regionalutvikling
- folkehelseområdet
- oppvekst og utdanning
- universell utforming

Området planbehandling omfatter bl.a. veiledning og samarbeid om uttalelser i forbindelse med kommunal planlegging. Arbeidet har fått en positiv start, og vi mener at kommunene har fått et forenklet opplegg med behandling av planer og dispensasjoner. Jevnlig møter mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen i et felles planforum bidrar til gjensidig informasjon.

Fylkesmannen har som et ledd i folkehelsesatsningen etablert et tverrfaglig forum innad i egen organisasjon. Her deltar og prosjektleder for folkehelse i fylkeskommunen. I dette arbeidet er friluftsliv prioritert som et felles satsningsområde. Vårt mål er blant annet å bidra til at kommunene og frivillige organisasjoner skal styrke samarbeidet innen fysisk aktivitet og friluftsliv. Fylkesmannen har som følge av tiltaksplanen hatt løpende henvendelser fra ulike ak-

tører som har ønsket å iverksette tiltak innen ernæring og fysisk aktivitet. Midlene som er tildelt i ernæring og fysisk aktivitet er særlig blitt sett i en sammenheng med partnerskap og folkehelse.

Fylkesmannen deltok i desember 2005 i et møte med fylkeskommunen og fylkesrådet for funksjonshemmede, der temaet var universell utforming. Fylkesmannen har tatt initiativ til et samarbeid mellom disse tre partene om utvikling av en strategi for arbeidet med universell utforming i fylket.

Fylkesplanen (se også kap 2.5 nedenfor)

Fylkesmannen avholder regelmessige møter med ledere av øvrige regionale statsetater i fylket. Ved siden av ulike tema av felles interesse er regional stats involvering i fylkesplanprosessen og oppfølgingen av vedtatt fylkesplan fast tema i hvert møte.

Beredskap (se også kap 2.9 nedenfor)

Fylkesmannen har innen samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i flere år prioritert kommunene i fylket. Arbeidet forsøkes gjennomført i tre års sykluser hvor det rulleres mellom øvelser, tilsyn, beredskapsmessig kontakt/møter hvert år. Alle kommuner i fylket har nå en kriseplan for etablering av kriseledelsen, størstedelen av kommunene har gjennomført en overordnet ROS analyse mens kommunene i mindre grad klarer å dokumentere et system for at beredskapsmessige hensyn ivaretas i den ordinære kommuneplanleggingen.

Samarbeidet på regionalt nivå er preget av god samarbeidsånd og samhandling i Sør-Trøndelag. På en rekke felter innen den regionale forvaltningen samarbeides det godt og samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er ikke noe unntak. Mht. samarbeidet med Forsvaret preges dette av store omstillinger i etaten som fører til mindre samarbeid innen beredskapsplanleggingen. Dog var samarbeidet i forbindelse med øvelser fortsatt meget bra i 2004, jfr. Øvelse Nidaros. Det sivil-militære samarbeidet karakteriseres som meget godt i fylket.

Arbeidet innen samfunnssikkerhet og beredskap mot de regionale statlige etatene foregår primært gjennom møtene i fylkesberedskapsrådet og andre samarbeidsprosjekter som iverksettes. Det viktigste som skjedde på dette feltet i 2004 var oppfølging av [ROS Trøndelag](#) samt deltakelse på planlegging og gjennomføring av Øvelse Nidaros i Trondheim, juni 04. Videre har fylkesmannen i samarbeid med andre private, offentlige og frivillige etater tatt initiativ til å etablere [Forum for samfunnssikkerhet og beredskap i Trøndelag](#) som har til hensikt å samle flest mulig personer og etater som arbeider innen fagfeltet i Sør- og Nord-Trøndelag for å øke sikkerheten i fylkene.

Embetet har gode rutiner for å sammenfatte uttalelser til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner og alle kommunale planer blir derfor gjenstand for en vurdering i forhold til samfunnssikkerhet og beredskap. Det er ikke drevet spesiell informasjon innen fagfeltet mot nye politikere i forbindelse med opplæring etter kommunevalget høsten 2003. Samfunnssikkerhet og beredskap tas derimot opp med kommunene ved fylkesmannens dialogmøter med kommunene som gjennomføres i 9 kommuner pr. år. Her er både det administrative og politiske nivået (formannskap) tilstede. Beredskapsenheten har daglig dialog og samarbeid med kommunene innen fagfeltet og dialogen med kommuner er meget god. På regionalt nivå er særlig samarbeidet med NVE styrket både i forhold til kriseberedskap og planprosesser.

2.3 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ovenfor sosialtjenesten gjennomført 12 tilsyn utført som systemrevisjon (kravet var 10). I tillegg er det gjennomført ett tilsyn med en rusinstitusjon, samt stedlige tilsyn i henhold til kap. 4a i sosialtjenesteloven.

Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har gjennomført 15 tilsyn ovenfor helsetjenesten (hvorav 6 i spesialisthelsetjenesten og 9 i kommunehelsetjenesten). Kravet fra Statens helsetilsyn var 17 tilsyn ovenfor helsetjenesten. Det var planlagt to tilsyn med legevaktjenesten i henhold til kravet i oppdragsbrevet. Dette lot seg ikke gjennomføre p.g.a. kapasiteten særlig på legeresursen i kontoret. I tillegg har kontoret vært med i felles regionalt team ovenfor spesialisthelsetjenesten og deltatt i syv tilsyn gjennomført i Møre & Romsdal og Nord-Trøndelag. Regionalt er kravet til 14 tilsyn ovenfor spesialisthelsetjenesten i helseregion gjennomført.

Felles tilsyn med "kommunale helse- og sosialtjenester til brukere med langvarige og sammensatte behov utenfor institusjon" er gjennomført i fire kommuner.

Tilsyn med "rettsikkerheten ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming" er gjennomført i tre kommuner.

Tilsynet med "forsvarlig kommunikasjon og samhandling ved sykehusopphold" (landsomfattende tilsyn i spesialisthelsetjenesten) er gjennomført som regionalt tilsyn. Alle helseforetakene i Midt-Norge har vært tilsett.

Mange av kommunene har kommet langt i sitt arbeid med opptrappingsplan for psykisk helse. Småkommuner ser ut til å ha flere problemer med arbeidet enn større kommuner.

For 2005 ble det stilt krav om tilfredsstillende resultatrapportering for 2004 samt en oversikt over planlagt disponering av tilskuddet for 2005 som viser en aktivitetsøkning fra foregående år. Dette kravet har alle kommuner oppfylt. 14 kommuner har overført totalt kr 4 302 000 fra 2004 til 2005. Av disse har 7 rapportert at de har fattet politisk vedtak om bruken av de overførte midlene. Kravet til politiske vedtak på overførte midler fortolkes ulikt i de ulike kommunene.

Det ble holdt tilbake øremerkede midler fra en kommune fra 2004 til 2005. Disse ble utbetalt i 2005 etter en vurdering av at kommunen fylte vilkårene for både 2004 og 2005. Det ble ikke holdt tilbake midler fra noen kommuner i 2005.

Det ble forutsatt at kommunene hadde utarbeidet skriftlige rutiner for IP som vilkår for utbetaling av øremerket tilskudd 2. termin. Det ble videre krevd dokumentasjon som viser at IP var tatt i bruk i det psykiske helsearbeidet.

Kommunene rapporterer at de har skriftlige rutiner på plass. Tilsyn, kartlegginger og fylkesmannens kontakt med kommuner og helseforetak viser likevel at arbeidet med å implementere IP ikke har kommet langt nok. Fylkesmannens erfaringer med IP på systemnivå tilsier at IP har manglet en tydelig adresse i flere kommuner.

Vi vil tilføye at våre erfaringer tilsier at IP alene ikke kan løse alle utfordringer med å samordne tjenester og bidra til brukermedvirkning. Erfaringen er at veien til gode tjenester går via både verdier og holdninger, lovkrav og en hensiktsmessig organisering.

Det har i flere år vært krav til at kommunene skulle bruke minst 20 % av de øremerkede midlene til barn og unge. De fleste kommuner har brukt disse midlene til å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenestene, altså forebyggende tiltak. Det har i opptrappingsplan ikke vært presisert at behandling av barn og unge med lettere til moderate psykisk vansker også skal ha et

behandlingstilbud i kommunen. Spesialisthelsetjenesten har manglende kapasitet og mange av disse faller nok mellom flere ”stoler”.

Innsendt dokumentasjon i 2004 viste at det til dels var store variasjoner mellom kommunene når det gjaldt forståelse av brukermedvirkning, samt hvordan man tilnærmer seg utfordringene på dette området. I 2005 har fylkesmannen initiert et prosjekt hvor målet er å bidra til at kommunene kommer videre med å implementere ulike modeller og metoder for brukermedvirkning. Dette prosjektet vektlegger særlig kravet om at kommunene forutsettes å etablere rutiner for tilbakemeldinger fra brukerne (rundskriv IS – 1/2005).

Helsetjenesten til innsatte i fengsel samt til asylsøkere og flyktninger er omtalt under resultat-områdene 72.3-4 under kap. 3.

Faglige retningslinjer for svangerskapsomsorgen er gjort kjent gjennom møter med ledende helsesøstre og jordmortjenesten. Fylkesmannen er ennå ikke gjort kjent med at det foreligger nytt helsekort for gravide. jmf oppdragsbrevet 2005. Retningslinjene er lagt ut som nyhet på fylkesmannens hjemmeside august 2005. I april 2006 skal retningslinjene omtales særskilt i anledning konferanse for alt personell i helsestasjon.

Sosial- og helsedirektoratet rettet forespørsel til fylkesmennene om et mulig pilotfylke for opplæringsprogrammet knyttet til tilrettelegging av det kommunale tjenestetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag svarte positivt på henvendelsen og blir første fylke ut. Programmet har vært på planleggingsstadiet i 2005 og bortsett fra å avklare pilotstatus har ikke fylkesmannen hatt noen oppgaver. Fra vinteren 2006 blir det full aktivitet.

Fylkesmannen har vært orientert om satsning på elektronisk samarbeid innen kommunal helse- og sosialtjeneste og spesialisthelsetjenesten og har tatt det opp i kontaktmøter med Trondheim kommune som er et av de kommunale fyrtårnene. Verken embetsoppdraget eller fullmaktsbrevet for 2005 ga rom for annen type oppfølging. Sør-Trøndelag har en oversiktlig struktur på helsetjenesten med kun et lokalt og et fylkesovergripende helseforetak. Mange av legekantorene er tilknyttet helsenettet. Grunnlaget for videre arbeid med [S@mspill](#) 2007 vurderes å være rimelig godt.

FM i Sør-Trøndelag har hatt ca kr 6 mill. å fordele til kompetanseheving i kommunene i 2005 gjennom rekrutteringsplanen. Halvparten av kommunene har rapportert pr. 10.02.06, og tallene viser at 151 ansatte har deltatt i kompetansehevende tiltak i 2005, og 235 i 2006. Bare tiltak av 1/2 års varighet er tatt inn i rapporteringen.

I Sør-Trøndelag har det vært god fremdrift i utviklingen av regionalt og lokalt partnerskap for folkehelse. Arbeidet er politisk forankret, og det er etablert et styre hvor blant annet fylkeslegen er med. Det foreligger en skriftlig samarbeidsavtale mellom fylkesmannen og fylkeskommunen på området. I Sør-Trøndelag er per i dag femten kommuner med som Fysak kommuner. Noen av disse kommunene er også partnerskapskommuner, hvor mer enn bare fysisk aktivitet inngår som satsning. Foruten kommuner er frivillig sektor, St Olav (HF) og utdanningsinstitusjoner med i et forpliktende arbeid.

Arbeidet med å bekjentgjøre handlingsplanen for fysisk aktivitet startet i 2005. Den ble spesielt lagt vekt på i dialog med kommuner, i nettverkssamlinger for skoler, jmf skolesatsingen, i

Fysak-samlinger, i trafikksikkerhetsutvalg og i frivillig sektor. Handlingsplanen legger føringer for alt vårt folkehelsearbeid innen fysisk aktivitet i vårt fylke.

Sør-Trøndelag har allerede kommet langt i arbeidet med ny arbeids- og velferdsordning. Fylket har hatt flere samordningsforsøk og samlokalisering er etablert i de fleste kommunene. Fylkesmannen har vært opptatt av dette både gjennom et lokalt tverretatlig samarbeid mellom statsetatene og i et langvarig tverrfaglig samarbeid mellom fylkesmannen og fylkesleddene i Aetat og Trygdeetaten. Fylkesmannens sosial- og helseavdeling har i tillegg fulgt opp de lokale samordningsforsøkene. Med tanke på å legge et godt grunnlag for videre gjennomføring av NAV-reformen tok Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sammen med fylkeslederne for Aetat og Trygdeetaten initiativ til å opprette en fylkeskoordineringsgruppe. Denne ble utvidet med flere KS-oppnevnte medlemmer og skal bidra til at det videre arbeidet blir koordinert og kommunenes behov ivarettatt.

Fylkesmannen har drevet løpende informasjonsarbeid ovenfor kommunene når det gjelder introduksjonsloven, nye forskrifter og ny tilskuddsordning. Mye av dette arbeidet har vært gjort i samarbeid med UDI. Fylkesmannen har deltatt på seminar initiert av UDI, og UDI har bidratt på Fylkesmannens voksenopplæringsmøter. Våren 2005 gjennomførte UDI Midt-Norge en møte med Fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal. Et tilsvarende møte er planlagt for våren 2006.

2.4 Oppvekst og utdanning

Tverrfaglig arbeid

Fylkesmannsembetet i Sør-Trøndelag er organisert på en måte som samordner arbeidet om barns oppvekst- og levevilkår. Oppvekst- og utdanningsavdelingen representerer Fylkesmannens ansvar og oppgaver i henhold til opplæringslov, lov om barnehager, lov om barnevern og barnelov. Helsesøstertjenesten er også knyttet til oppvekst- og utdanningsavdelingen i delstilling.

Vi ser at denne måten å organisere arbeidet på virker motiverende for kommunenes tverrfaglig arbeid rettet mot barn og unge. Vi har faste møter med kommunene der barnevern, skole, barnehage og helsesøstertjenesten, og samarbeidet mellom disse instansene – står på agendaen.

Innad i embetet har vi tverrfaglige prosjekter og arbeidsoppgaver rettet mot barn og unge. Det vises til kap 3

Arbeidet med introduksjonsloven betyr tverrfaglig arbeid for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Oppvekst- og utdanningsavdelingen har arbeidsoppgavene norskopplæring og tilskuddsordninger, mens Kommunal- og beredskapsavdelingen har arbeidsoppgaver knyttet til lovfortolkning og klagebehandling.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen samarbeider med Helse- og sosialavdelingen om rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell, og er bidragsyter i Fylkesmannens arbeid rettet mot barns plass i kommunal arealplanlegging.

Barnehagereformen

Fylkesmannen har prioritert arbeidet med gjennomføring av barnehagereformen. I Sør-Trøndelag ble det etablert 1132 nye plasser i 2005. Det har vært et nært samarbeid med Husbanken og Fylkesmennene i Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Informasjonsvirksomheten har vært tidkrevende, med mange møter med kommuner og regioner. Vi har hatt møter og samtaler med de kommunene som har strevd med å få til nok barnehageplasser, kommunebesøk der barnehageutbygging har stått på sakskartet og seminarer og erfaringsamlinger om ny lov og nye forskrifter.

Fylkesmannen har i 2005 mottatt 5 klager på offentlig tilskudd til private barnehager der 4 ikke fikk medhold, og 8 klager på driftstilskudd der alle fikk medhold.

Barnevern

Fylkesmannen har oppfylt lovens krav om antall tilsyn med barnevernsinstitusjonene. Tilsynene har både vært systemrettet og individrettet.

Nasjonalt tilsyn med barneverntjenesten i 3 kommuner har vært gjennomført med utgangspunkt i nasjonalt bestemt tema og metode. I tillegg har vi gjennomført tilsyn i 5 kommuner etter systemrevisjonsmetoden. Det er gitt merknad og/eller avvik til samtlige av de 8 kommunene

Fylkesmannen har mottatt 31 henvendelser som angår det kommunale barnevernet. Av disse er 6 klagesaker - 3 vedtak er opphevet, 3 vedtak er stadfestet.

Fylkesmannen ivaretar veilednings- og informasjonsplikten gjennom faste møter med barnevernstjenestene gjennom året, ved 16 dialogmøter med kommuneledelsen, ved regionmøter, ved oppsøkende virksomhet og gjennom mange telefonsamtaler.

Skole

Tilsynsarbeidet har utgjort hovedtyngden av oppgaveporteføljen i 2005. Vi har hatt tilsyn etter opplæringsloven, og ut fra de områder vi gjennom tildelingsbrev og embetsoppdrag, ble bedt om å rette oppmerksomheten mot. Vi har hatt tilsyn med 22 skoler i 11 kommuner, alle skoleene i fylkeskommunen og 4 frittstående skoler. I tillegg har vi hatt dialogmøter med 16 kommuner.

Klagesaksbehandling er også en del av Fylkesmannens oppfølging av elevers rettigheter. I 2005 behandlet vi 195 klager etter opplæringsloven. Av disse ble 42 klager gitt medhold.

Kunnskapsløftet betyr for Fylkesmannen veiledning og oppfølging i forhold til

- videreutvikling av nasjonalt system for kvalitetsvurdering
- kompetanseutvikling
- nye læreplaner

Arbeidet med de nasjonale prøvene har vært arbeidskrevende. Det har vært noe uklar informasjon fra det øverste statlige nivå og sammen med boikott av prøvene, har dette skapt situasjoner der det har vært vanskelig å gi god veiledning. Vi ser også at det fortsatt står igjen en del arbeid for å få skoleeier og skoleledere til å bruke den informasjonen som ligger i skoleporten. Å bidra til å gi kommunene bedre analysekunnskaper vil være en utfordring framover.

Fylkesmannens rolle i kompetanseutviklinga, har først og fremst vært å legge til rette for at skoleeier kan inngå avtaler med utdanningsinstitusjoner og å gi veiledning i forhold til selve kompetanseplanlegginga for å sikre at det skjer en kompetansekartlegging på forhånd.

Vi har deltatt i mange forskjellige grupper både på kommunalt/regionalt nivå og hos universitet/høgskole.

Proessen med nye læreplaner har medført arbeid knyttet til høringsprosessen, der Fylkesmannen har oppsummert høringer, arrangert konferanser og seminarer og deltatt med informasjon til kommuner og til skolemiljø.

2.5 Regional planlegging og arealpolitikk

Fylkesplanen

Sør-Trøndelag fylkeskommune vedtok i 2004 en felles fylkesplan med Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune. Fylkesmannens fagavdelinger deltok i prosessene rundt noen temaområder. I fylkesplanens samhandlingsprogram har fylkesmannen vært mindre involvert, men regner med å bli trukket inn ved behov, samtidig som vi også selv vil ta initiativ til deltakelse i relevante partnerskap. Forut for fylkesplanprosessen tok Fylkesmannen initiativ til en risiko- og sårbarhetsanalyse for Trøndelagsfylkene for at denne skulle legges til grunn for arbeidet med fylkesplanen.

En viktig del av oppgavene til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har også i 2004 vært rettet mot utvikling av og økt verdiskaping innen landbruk og landbruksbasert virksomhet, men med et helhetlig perspektiv på arbeidet. Bygdas samlede ressurser, både naturgitte og menneskelige, samt næringsliv og organisasjonsliv trekkes i større grad inn i utviklingsarbeidet for å styrke både næringsliv og lokalmiljø. Felles fylkesplan med tilhørende handlingsplan er en premissleverandør for arbeidet. Strategiene er utarbeidet i nært samarbeid med det regionale partnerskapet, samt KS og fagorganisasjonene i landbruket. Som oftest vil all næringsutvikling være et samspill mellom ulike sektorer og nivå. I en helhetlig tenking vil det derfor være naturlig å se utviklingsstrategier og bruk av ulike virkemidler som skal stimulere til næringsutvikling i sammenheng.

Kommunenes planlegging

Kommuneplanen som helhetlig styringsredskap

Fylkesmannen legger stor vekt på å bidra til at kommunene utvikler og tar i bruk kommuneplanen som helhetlig styringsredskap. Det er et mål at helhetstenkning og oversikt/forenkling skal gjennomsyre embetets tilnærming til kommunenes planprosesser. Det legges vekt på sammenheng mellom kommuneplan/handlingsprogram og økonomiplan/budsjett, og på kommuneplanen som arena for en helhetlig tilnærming til sektorenes planlegging – i samsvar med Planlovutvalgets tenkning omkring planprogram.

Formidling av nasjonal politikk i kommunens planlegging

I tillegg til å formidle nasjonale politikkområder som er vesentlig i kommunens planarbeid, vektlegges også helhetstenkning i forhold til ulike faginnspill. Å se sammenhengen mellom arealbruk, økonomi og andre tilgjengelige ressurser for å oppnå kommunens visjoner og overordna mål blir presisert overfor kommunene. Dette har vært tema for diskusjon ved flere anledninger også internt i embetet.

Fylkesmannen har utviklet en aktiv rolle i forhold til kommunene i forbindelse med kommuneplanarbeidet. Allerede i oppstartsmøtene er vi aktive deltakere og formidler overordna signaler innen planlegging og arealforvaltning. Vi deltar videre gjennom hele planprosessen for å bidra til løsning av eventuelle arealkonflikter på tidlig stadium. I tillegg går vi gjennom forholdet mellom arealplan og bestemmelser for de kommunene som har behov for det. Dvs at vi har en gjennomgang med kommunen der tema er: hvordan omsette planmyndighetens inten-

sjonen i forhold til arealbruk til juridisk holdbare dokumenter. Kommunene er stort sett positive til denne arbeidsmåten og det bidrar til å redusere omfanget av innsigelser. Ikke alle kommunene ønsker statlig deltakelse underveis i planarbeidet. Vi arbeider for å kunne komme i tidlig dialog også med disse.

Fylkesmannen informerer om de nye KU forskriftene og intensjonen som ligger i disse om tidlig samråd med sektormyndigheter gjennom utarbeidelse og høring av planprogram.. For å kunne praktisere prinsippet om tidlig samråd på en måte som gir tydelige signaler overfor kommunene om muligheter og begrensninger i arealplanleggingen, startet Fylkesmannen i 2004 arbeidet med strategien Fra sektortenkning til helhetstenking i arealplansaker. Målet er å utarbeide policydokument for viktige prinsipper og praktisering av nasjonale føringer innen områdene strandsone, jordvern og utmarksforvaltning. Arbeidet er nå i slutfasen og vil også involvere fylkeskommunen, slik at kommunene kan forholde seg til en felles plattform for hele det regionale nivået.

Fylkesmannen vurderer alle planer som kommer til uttalelse ut fra samtlige av embetets fagområder, inkludert samfunnssikkerhetsperspektiv, barn og unges interesser og folkehelse. Fylkesmannen samarbeider med fylkeskommunen om å bevisstgjøre omkring folkehelse i planleggingen og planlegger et seminar for kommunene med dette som tema.

Fylkesmannen arbeider aktivt med landbruksplaner og bistår kommunene i dette arbeidet. Dette er en viktig arena i arbeidet for den landbrukspolitiske dialogen mellom kommunene og Fylkesmannen. I dette arbeidet settes det også fokus på bygdeutvikling og bolyst i distriktene.

Reindrift

I samråd med reindriftsnæringen/reindriftsforvaltningen, fylkeskommunen og berørte kommuner arbeidet Fylkesmannen i 2005 med å få finansiert et prosjekt om en bedre dialog mellom kommunene og reindriftsnæringen i arealplansaker. Utfordringene i den sammenheng ser nå ut til å finne sin løsning, og styret skal ha sitt oppstartmøte i mars 2006. Fylkesmannen er sekretariat for prosjektet.

2.6 Naturressursforvaltning

Ved utarbeidningen av regionalt miljøprogram (RMP) ble det lagt stor vekt på å få oversikt over status for miljøtilstanden i landbruket i Sør-Trøndelag. Med bakgrunn i status og målsettinger innen jordvern, kulturlandskap og forurensning ble det videre beskrevet både administrative, økonomiske og juridiske tiltak for å nå disse målene. De økonomiske tiltakene ga retningslinjer for bruk av tilskuddene innen RMP, samt signaler på sammenhengen mellom disse tilskuddene og bruken av kommunale SMIL-midler. Utformingen av tiltakene ble gjort i nært samarbeid med aktuelle aktører innen området, deriblant kommunene, fylkeskommunen og landbrukets næringsorganisasjoner. Ved fordelingen av SMIL-midlene til kommunene har vi blant annet lagt vekt på om de har fulgt opp signalene i regional miljøprogram. I dialogen med kommunene formidler vi sammenhengen mellom de ulike virkemidlene og den røde tråden i miljøsettinga i landbruket med nasjonalt miljøprogram, regionalt miljøprogram, kommunale tiltaksstrategier og SMIL og miljøplanarbeidet på det enkelte gårdsbruk.

Utover de kommunemøtene embetet samlet har med hver kommune, har avdeling for landbruk og bygdeutvikling (LBU) og miljøvernnavdelingen (MVA) fra 2005 i fellesskap etablert egne kommunemøter. Foruten aktuelle saker kommunene ønsker at tas opp i disse møtene

legger LBU og MVA vekt på en dialog rundt politikkformidling, kommunal ressursbruk og organisering av landbruks- og miljøvernarbeidet og dialog om regelverksforståelse og kommunalt handlingsrom.

Fylkesmannen har i samråd med DN korrigert fremdriftsplanen for verneplanprosessene for Sylane og Hyllingsdalen. Verneplanprosessen har så langt krevd økt dialog og konflikthåndtering, og det har derfor vært viktig å bruke noe mer tid på prosessene mot berørte lokalsamfunn. Samtidig er det motivert til et utviklingsarbeid i kommunene knyttet til "fjellteksten". Skogvernet er gjennomført iht oppsatte fremdriftsplaner. Videre er grunnlaget for en mer målrettet forvaltning av Ramsarområdene oppstartet bla ved at arbeidet med forvaltningsplaner er startet for flere viktige områder, og der lokalsamfunnene har forventninger til nærmere avklaring rundt bruk og vern problematikken.

Arbeidet med forvaltning av villaksen er prioritert, både mht kartlegging av bestandsituasjonen og overvåking av "gyrodactylus". Arbeidet med overvåkingsprogram er ikke igangsatt pga manglende retningslinjer. Arbeidet med lokal forvaltning i form av flertallsvedtak er startet i fire nye vassdrag, og tre større innsjøer.

I forbindelse med omorganisering av rovviltforvaltningen med bakgrunn i St.meld. Nr. 15, har Regional rovviltnemnd fått ansvar for forvaltning av bjørn, ulv, jerv og gaupe. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har fått sekretariatet for nemnda, men Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i stor grad bidratt til utarbeiding av regional forvaltningsplan. Det er blant annet utarbeidet utfordringsdokument om landbruk, miljøvern og reindrift som bakgrunn for forvaltningsplanen, samt kommet med innspill til forslaget til ny forvaltningsplan. Fylkesmennene i region 6 har fremmet et omforent forslag som innspill til rovviltnemndas arbeid med forvaltningsplan.

Regional rovviltnemnd gir anbefalinger om bruk av landbruks- og reindriftpolitiske virkemidler i forvaltningsplanen, i tillegg til bruk av midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader.

Ved bruk av landbrukspolitiske virkemidler for finansiering av tiltak mot rovviltskader blir eventuelle søknader vurdert sammen med øvrige søknader om tilskudds- og lånemidler på ulike områder. Det er opp til forvaltningen å prioritere søknader ut fra en samlet vurdering. Fylkesmannen kjenner ikke til at noen har søkt om landbrukspolitiske virkemidler på bakgrunn av rovviltskader i 2005.

Reindrifta har gjennom Sametinget, representant i regional rovviltnemnd og kan selv følge opp sine interesser der. Fylkesmannen har for øvrig kontakt med reindriftsforvaltning og reindriftsnæring om rovviltpolitikken.

Videre har fylkesmannen lagt økt vekt på dialog og kontakt med kommuner og representanter for beitenæringene. Dette for å formidle rovviltpolitikken, organisering av forvaltningen og ulike aktørroller. Samtidig gir disse dialogmøtene mulighet for viktige tilbakemeldinger fra beitenæringene i forhold til utfordringer både i lokalmiljøene og mulige forbedringer i samhandlingen mellom forvaltning og kommuner/lokalmiljø. Dette arbeidet har bidratt til bedre rolleforståelse og forbedret samhandling mellom fylkesmann, kommuner, beitenæring og SNO. Støynivået i konfliktene rundt rovvilt har etter vår vurdering blitt lavere, muligens som et resultat av økt prioritering av dialog med lokalmiljøene.

Vi har også i 2005 prøvd å øke tilsynsaktivitetene inne forurensningsfeltet, bla gjennom å bidra aktivt i de nasjonale tilsynsaksjonene. Likevel sliter vi med å komme opp i SFT's måltall for fylket, og må forvente å bruke flere år på å nå dette.

Arbeidet med avfallsforskriften, ny avløpsforskrift og vanndirektivet har vært prioriterte områder i 2005, og vil få sterkere fokus i 2006. Vi har formidlet regelverket ovenfor kommuner og private aktører i egne seminarer og med god deltakelse. Bekymringsfullt er det imidlertid at kommunenes engasjement i forhold til avfallsregelverket synes å svekkes som følge av at arbeidet er lagt til interkommunale eller private selskaper. Politikkområdet avfall og avfallsminimering får derfor svekket oppmerksomhet i kommunene.

Medvirkning og bevisstgjøring står sentralt i den europeiske landskapskonvensjonen. Dette er noe vi har lagt vekt på i vårt arbeid med utvikling av regionalt miljøprogram og i arbeidet med prosjektet verdifulle kulturlandskap (se www.fylkesmannen.no/kulturlandskapsprosjektet) ved at det blant annet er gjennomført en rekke informasjonsmøter, utarbeidet informasjonsskriv, foldere m.m. Fylkesmannens økte fokus på bosted og livsmiljø er også en erkjennelse av landskapets, herunder hverdagslandskapets, betydning for folks livskvalitet. Fylkesmannen planlegger å starte et prosjekt som går på skjøtsel av vegkanter for å fremheve kulturlandskapet. Dette prosjektet ønsker vi å se i sammenheng med satsingen på bioenergi. Dette vil også bli vurdert koplet mot problematikken med påkjørsel av hjortevilt fra veg og jernbane, og vi har under etablering et samarbeid med Jernbaneverket, Statens vegvesen, fylkeskommunen som vegeier og andre berørte interesser. Arbeidet vil ha fokus på dialog, samordning av planer og tiltak mot hjortevilt påkjørsler. Det vil være naturlig å samordne aktivitetene i forhold til satsingen på kulturlandskap og vegkanter.

Fylkesmannen har i samarbeid med fylkeskommunen nedsatt en folkehelsegruppe som arbeider aktivt mot kommuner, lag og organisasjoner. Under denne er det startet et treårig prosjekt "Frisk og glad i friluft" om friluftsliv og folkehelse som drives i samarbeid med sentrale organisasjoner. Hovedmålgruppe er barn og unge, nye grupper bl.a innvandrere samt nettverksbygging mellom ulike organisasjoner som kan drive friluftsliv. Friluftslivets år er profilert gjennom flere arrangementer som er støttet av dette arbeidet.

2.7 Informasjonsformidling og -forvaltning

Fylkesmannen har i for inneværende år vært deltaker i 2 prosjekter knyttet til eforvaltning.

Elektronisk kommunikasjon i Trøndelag (Ekit)

er et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Trondheim kommune med formål å korte ned saksbehandlingstiden i første omgang på saker som kommer inn under seksukersfristen i Plan- og Bygningsloven.

Trondheim kommune gir gjennom en innsynsmodul utviklet i sak/arkiv-systemet Kontor2000 Fylkesmannen elektronisk, online tilgang til sakene.

Innsynsløsningen som er tatt i bruk i pilotprosjektet gjør at data lagres kun ett sted, og gir Fylkesmannen en bedre oversikt over historikken i saken. Slike saker kan ha opptil 90 vedlegg, og løsningen fører dermed til redusert papirforbruk og spart tid på kopiering, skanning og postombæring.

Løsningen er tenkt videreført også på andre saksområder. Andre kommuner i Trøndelag, samt Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, vil i tillegg ta i bruk løsningen for klager på byggesaker i regi av prosjektet Det Digitale Trøndelag.

Det digitale Trøndelag (DDT)

er et Høykom-finansert prosjekt mellom kommunene Steinkjer, Frosta, Levanger, Verdal, Stjørdal, Malvik og Trondheim, samt fylkesmennene og fylkeskommunene i Sør- og Nord-Trøndelag. Prosjektet startet opp høsten 2005 og varer ut 2006. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skal i prosjektperioden bidra med 500 arbeidstimer.

Målet med prosjektet er å forbedre kommunal service og tilgjengelighet for innbyggere og næringsliv, redusere kommunens kostnader i den offentlige forvaltningen og bidra til en samordnet offentlig forvaltning. Kort sagt følge opp intensjonene i eNorge2009.

Alle DDT-kommunene skal i løpet av prosjektperioden ha tatt i bruk minimum 20 nye e-tjenester (Minst 5 av disse skal være integrert med kommunens interne fagsystem). Fylkeskommuner og fylkesmenn skal ha tatt i bruk minst 3 nye e-tjenester. Flere av tjenestene skal ta i bruk digital signatur.

2.8 Innovasjon og verdiskaping

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2005 videreført og forsterket sitt engasjement for innovasjon og nyskaping i landbruk og landbruksrelatert virksomhet. Arbeidet er i løpet av året gitt en mer utvidet referanseramme gjennom et økende fokus på mer helhetlig nærings- og bygdeutvikling inkludert arbeidet med å støtte opp under utvikling av entreprenørielle miljø. Det brukes både økonomiske virkemidler og personressurser fra fylkesmannens side for å bidra til en positiv utvikling spesielt blant barn og unge. Regionale messer og treffsteder for barne- og ungdomsbedrifter er aktuelle eksempler.

Det er arbeidet systematisk for å øke samhandling, innovasjon og verdiskaping for virksomheter i ulike ledd i verdikjeden innen skog og tresektoren. Gjennom etablering av flere lokale og regionale nettverk, også på tvers av fylkesgrensene, er det med fylkesmannen som pådriver, koordinator og medaktør etablert viktige og velfungerende utviklingsarenaer for næringsaktørene med innovasjon og økt verdiskaping som siktemål. Gode eksempler er bl.a. ”Skognæringen i Trøndelag”, Verdiskaping i trebransjen i Trøndelag, Optivirk, Nidaros-nettverket, Orkdalsnettverket, Fosen- Tre Fram.

Gjennom fylkesmannens satsing i prosjektet ”Mat fra det trønderske kjøkken” er innovasjonsarbeidet videreført innenfor det viktige mat-området som har sin sterke forankring i felles Fylkesplan mellom de to trøndelagsfylkene og Trondheim kommune. Antallet småskala matbedrifter i fylket har økt betydelig i prosjektperioden. Det selges mer lokal og småskala mat, flere har styrket sin økonomi, produktmangfoldet er større og verdikjedene er mer differensierte til glede for flere forbrukere.

Det er også grunn til å framheve de innovasjonsprosesser som er gjort innenfor satsingsfeltet Inn På TUNET i fylket. Antallet tilbud er økt betydelig over hele fylket og det videreutvikles stadig flere nye typer tilbud. Fylkesmannen har generert undersøkelser av økonomien i slike typer tiltak. Det arbeides også mye med videreutvikling av IPT-konseptet mer mot ”Natur og Helse” gjennom et innovativt samarbeid med bl.a. regional forsknings- og utdanningkompetanse, gjennom Interreg mot Sverige, med det regionale Helseforetaket og St. Olavs hospital.

I oktober gjennomførte fylkesmannen en konferanse på Røros som satte ”Bosted og livsmiljø” på dagsorden. Foredragsholdere fra både nasjonalt og regionalt nivå deltok. Målet var å formidle det positive med å bo på bygda gjennom å fokusere på bygdas verdier og kvaliteter knytta til natur, bosted og kultur/identitet.

Det arbeides med flere ulike innovasjonsprosesser i fylket. Det er bl.a. opprettet et regionalt innovasjonsteam der fylkesmannen er aktiv deltaker og som har som formål å se samlet på innovasjonsaktiviteten, legge til rette for den og bidra til avklaring av koordinert virkemiddelbruk. Fylkesmannen arbeider tett sammen med både Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Innovasjon Norge Sør-Trøndelag i innovasjonsteamet. Fylkesmannen deltar også aktivt i fylkesovergripende innovasjonsfora sammen med øvrig partnerskap.

Samhandlingen med Innovasjon Norge er god og ukomplisert, men det er likevel vår oppfatning at potensialet for gjensidig samhandling for bedre total resultatoppnåelse, ikke er optimalt utnyttet. Det samme gjelder i forholdet til fylkeskommunen. De tre virksomhetene har i 2005 vært lokalisert i samme bygningskompleks. Det har således vært svært enkelt å kunne kommunisere på alle nivå mellom virksomhetene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har en bilateral samarbeidsavtale med Innovasjon Norge. Denne følges opp og samarbeidet gjennomføres både på leder- og strategisk nivå og på operativt nivå, og ved gjensidig tilgjengelighet i kompetansetiltak. Fylkesmannen har også en samarbeidsavtale med Sør-Trøndelag Fylkeskommune der nærings- og bygdeutviklingsarbeidet, inkludert interregionale programmer er bl.a. av de tema en spesielt samarbeider om. I tillegg har dette partnerskapet et Kontaktforum på ledernivå med næringsutvikling, innovasjon og verdiskaping som kjerneområder.

Fylkesmannen er tildelt oppgaven som koordinator for arbeidet med de ”Regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling” (RNS) i fylket. Første generasjons strategidokument ble godkjent i januar 2005. I november 2005 behandlet partnerskapet en revidert og forbedret utgave. Det er opprettet en egen styringsgruppe for dette arbeidet. Den består av landbrukets faglag, Allskog (Skogeierforeninga Nord), Innovasjon Norge, S-T Fylkeskommune, KS og fylkesmannen. I tillegg er det organisert ei enda bredere referansegruppe for arbeidet. Kommunene er involvert i arbeidet gjennom KS, ved høringer og innspillsinvitasjoner, ved presenstasjoner og diskusjoner på fagsamlinger og regionsamlinger felles med blant annet IN.

Fylkesmannen skal blant annet gjennom sitt arbeid med utvikling av Regionale miljøprogrammer (RMP) ha spesiell oppmerksomhet på tilrettelegging for miljøbasert næringsutvikling. Tilskuddsordningene i RMP er rettet mot bruk i aktiv drift noe som er det beste utgangspunkt for utvikling av nye landbruksbaserte næringer. Flere av tilskuddsordningene i RMP har fokus på å hindre gjengroing av sentrale kulturlandskap både i inn- og utmark. Dette vil kunne virke positivt mht utvikling av reiselivsnæringa i fylket, samt bidra til bedre tilrettelegging for salg/utleie av jakt- og fiskemuligheter.

Sør-Trøndelag er landets tredje største seterfylke. For å ivareta og styrke aktiviteten i seterområdene i fylket er det utarbeidet et setertilskudd både til enkelt- og felles seter i tradisjonelle seterområder. Dette bidrar til å ivareta tradisjonelt setermiljø og seterkultur, samt gir grunnlag for utvikling av nye næringer tilknyttet seterdrifta, bl.a. videreføring av melka, turisme og Grønn omsorg på setra. Gjennom regionalt miljøprogram er det dessuten gitt enkelte retningslinjer for kommunenes bruk av SMIL- og NMSK-midler. Bruken av en del av disse midlene

til istandsetting av gammel kulturmark, utbedring av gamle hus og bygninger m.m. må også ses på som en tilrettelegging, et utgangspunkt, for miljøbasert næringsutvikling.

Fylkesmannen har ønsket å se arbeidet med utviklingen av Regionale Miljøprogram (RMP) bedre i sammenheng med utviklingen av RNS-programmet. RMP-programmets betydning for utvikling av naturbasert næring, både innen tjenesteproduksjon, opplevelsenæring og vareproduksjon, er etter hvert kommet klart fram. En har derfor etablert et regionalt landbruksforum i fylket som er tillagt rollen som styringsgruppe for *både* RNS og RMP. Forumet er sammensatt som nevnt ovenfor og behandler disse programmene i fellesskap og med betydelig større mulighet for å ta hensyn til samvariasjon og synergieffekter for bl.a. styrket innovasjon og verdiskaping i landbruket og bygdene.

Rollen som kompetansesenter er krevende og fylkesmannen arbeider stadig med å utvikle denne. Med utgangspunkt i endringer i rolle- og myndighetsstruktur mellom kommunene og fylkesmannen fra 1.1. 2004, har fylkesmannen innen området innovasjon og verdiskaping lagt betydelig vekt på samhandling og kompetansetilbud overfor kommunene. Det lages hvert år en egen kompetanseplan for kommuner / eksterne aktører som gjøres tilgjengelig for alle. I tillegg gjennomfører fylkesmannen møter med ca 50 % av fylkets kommuner hvert år der bl.a. samhandlingen drøftes, videreutvikles og fellesaktivitet og satsinger avklares.

Så langt har vi gjennom en tett og løpende kontakt med kommunene gjennom hele året kunnet registrere klart positive tilbakemeldinger fra kommunene nettopp på hvordan fylkesmannen fyller denne rollen. Avdeling for landbruk og bygdeutvikling ivaretar kompetansesenter-rollen på ulike måter:

- Ved gjennomføring av møter mellom den enkelte kommune og ledelsen ved avdelingen annen hvert år og ved aktiv deltakelse på fylkesmannens ledermøter med kommunene
- Gjennomføring av kurs og samlinger med målgruppe fagansvarlige i kommunene
- Gjennomføring av prosjekt i samarbeid med kommunene

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er også deltaker i prosjektet Kommunalisering PLUSS som har gitt FM en ytterligere verdifull kontaktflate og utviklet dialog med flere kommuner i fylket.

Fylkesmannen har i løpet av 2005 i samarbeid med Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning gjennomført en undersøkelse som viser verdiskaping og sysselsetting i primærlandbruket på kommunenivå i hele fylket. Resultatene av undersøkelsen viser den store betydning landbruket har for mange av fylkets kommuner. Undersøkelsen er derfor blitt et viktig bidrag til kommunikasjonsprosessen med kommunene og et bidrag til inspirasjon i oppgaven kommunene har som landbrukspolitisk aktør og som tilrettelegger for innovasjon og næringsutvikling for økt lokal og regional verdiskaping.

Avdeling for landbruk og bygdeutvikling deltar i Mentor-prosjekt i skog- og trenæring i Trøndelag: et bidrag til kompetanseutvikling, likestilling og næringsutvikling. Avdelingen har ivare tatt mentorrollen for en adept i en kommune i fylket.

2.9 Samfunnssikkerhet og beredskap

Tilstanden innen samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har innen samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i flere år prioritert kommunene i fylket. Arbeidet forsøkes gjennomført i treårs-sykluser hvor det rulleres mellom øvelser, tilsyn og beredskapsmessig kontakt/møter hvert år. Alle kommuner i fylket har nå en

kriseplan for etablering av kriseledelsen, størstedelen av kommunene har gjennomført en overordnet ROS analyse mens kommunene fortsatt i mindre grad klarer å dokumentere et system for at beredskapsmessige hensyn ivaretas i den ordinære kommuneplanleggingen. På øvingssiden har man nå de siste 3-4 år gjennomført fullskalaøvelser i alle kommuner og startet opp utviklingen av kommunetilpassede stabsøvelser etter mal fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB og Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap, NUSB.

Samarbeidet på regionalt nivå har også i 2005 vært preget av god samarbeidsånd og samhandling i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen har erfaring av at den regionale forvaltningen samarbeider godt og samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er ikke noe unntak. Kriseplanverket til fylkesmannen for å være i stand til å ivareta en samordningssituasjon ved større katastrofer er blitt revidert, og kursing med krisestaben gjennomført. Samarbeidet med Forsvaret var også i store deler av 2005 preget av etatens omstilling som synes å ha tatt fokus bort fra beredskapsplanlegging. Dette ble vesentlig bedre etter at Trøndelag HV-distrikt var på plass på Værnes 1 august 05.

Sør Trøndelag har store forekomster av kvikkleire som krever ekstra aktpågivenhet fra planmyndigheter i forbindelse med samfunnsplanleggingen. De generelle sårbarhetsforhold som er knyttet til en krisesituasjon hvor viktig infrastruktur faller bort i en storby som Trondheim, må selvfølgelig tas hensyn til i samfunnssikkerhet og beredskapsarbeidet i både kommune og fylke. For øvrig er det ikke registrert særskilte beredskapsmessige utfordringer ut over de ”normale” sårbarhetsforhold knyttet til bortfall av viktig infrastruktur i fylket.

Regional samordner innen samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag samarbeider med en rekke etater for i størst mulig utstrekning å samordne de forventninger myndighetene har på de ulike områder innen samfunnssikkerhet og beredskap. I første rekke gjøres dette gjennom samarbeid med politi og sivilforsvar på kriseøvelser i kommunene mens det innen arealplanleggingen vektlegges et tett samarbeid med NVE i forhold til flom- og kvikkleireproblematikk.

I samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og en rekke offentlige og private organisasjoner ble det i Trøndelag gjennomført en ROS-analyse for Trøndelagsfylkene. Denne ble slutført i 2003 og man har i de etterfølgende år prioritert å gjøre denne kjent for relevante aktører på lokalt og regionalt nivå og motivere aktørene til å ta denne bruk som grunnlag for utarbeidelsen av egne ROS analyser. Vi har brakt i erfaring at enkelte kommuner har benyttet seg av denne og at blant andre Helse Midt-Norge benytter dokumentet aktivt i sitt beredskapsarbeid. Representanter fra fylkesmannen bidrar i den grad det er mulig i de beredskapsprosessene som finner sted i fylket på dette området.

Veileder og pådriver overfor kommunene

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i tråd men signalene fra sentralt hold prioritert tilgjengelige ressurser på samfunnssikkerhetsarbeidet mot kommunene. Fylkesmannen har derfor de siste 4 år aktivt bidratt til gjennomføring av fullskalaøvelser i samtlige kommuner og vi prioriterer også å være tilgjengelig for kommunene til råd og veiledning knyttet til beredskapsarbeidet samt tilsyn. Samfunnssikkerhet er også et emne ved fylkesmannens samordnende kommunebesøk hvor ledelsen og avdelingssjefene ved embetet har dagsmøter med inntil ni kommuner hvert år.

DSB har varslet i embetsoppdraget for 2005 utarbeidelse av kriterier for differensiering mellom kommunene. Fylkesmannen kan ikke se at dette er blitt gjort. Like fullt prøver man å prioritere knappe beredskapsressurser mot kommuner ut fra kommunestørrelse, en vurdering av utsatthet/grad av risiko i den enkelte kommune og/eller en vurdering av kommunenes behov for bistand. Erfaringene fra dette tilsier at de større kommunene, herunder Trondheim og omkring liggende kommuner (10 – 15000 innbyggere), selv har forholdsvis store ressurser og er derved ikke prisgitt støtte fra fylkesmannen i så stor grad som de mindre kommunene (1000 – 5000 innbyggere). I forhold til spesielle risikoforhold i fylket så er det først og fremst kvikkleireproblematikk som er utfordringen i Trøndelag. Kommuner som har disse trusler får særskilt oppmerksomhet og samarbeidet med NVE region Midt-Norge er her sentralt. For øvrig er det ikke avdekket spesielle fareforhold som tilsier en ytterligere spissing av kompetansebehov mot enkeltkommuner/områder og alle kommuner får derfor tilnærmedesvis den samme oppfølging og oppmerksomhet innen samfunnssikkerhetsarbeidet.

Interkommunalt samarbeid er et prioritert satsningsområde for embetet herunder på samfunnssikkerhetsområdet. Det pågår en rekke prosjekter om samarbeid på brann- og beredskapsområdet hvor fylkesmannen bla. har bidratt med skjønnsmidler. Innen krisehåndtering og krisekommunikasjon foreligger det etter det fylkesmannen kjenner til ingen formelle samarbeidsavtaler mellom kommuner selv om fylkesmannen gir til kjenne at dette er ønskelig i ulike sammenhenger.

Kommunene har generelt en helhetlig og samordnet tilnærming på sitt samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeide. Kommunene er i langt større grad enn tidligere i bedre stand til å ivareta og samordne kriseplanverket innen de ulike beredskapsordninger man har et ansvar for. Fylkesmannens inntrykk er at dette ivaretas på en god måte.

Forebyggende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen

Fylkesmannen går rutinemessig gjennom alle plansaker som kommer til gjennomsyn/godkjenning og ivaretar de momenter som har relevans til samfunnssikkerhet. Faglig ivaretas dette gjennom de foreliggende kartdata, papirbasert og elektronisk basert, avdekkede forhold knyttet til ROS-Trøndelag samt det kjennskap fylkesmannen har til de lokale risikoforholdene i de aktuelle områdene. På flom-, skred- og kvikkleireområdet samarbeides det også tett med NVE. Embetet har god kompetanse innen GIS, men de foreliggende elektroniske kartdata må kompletteres i betydelig grad før saksbehandlingen kan betraktes som fullverdig. Det er her nødvendig med kompetansehevende tiltak og at fokus på utvikling av GIS-verktøyene forsterkes fra DSB sin side.

Fylkesmannen engasjerer seg og poengterer samfunnssikkerhet og beredskap i alle eksisterende planfora på regionalt nivå, herunder i forbindelse med konsekvensutredninger og rulling av fylkes- og kommuneplaner. En viktig del av dette er informasjon og dialog knyttet til utarbeidelse til ROS-prosesser som gjennomføres.

Sivilt-militært samarbeid

Samarbeidet med Forsvaret har også i 2005 vært preget av at de militære avdelinger i området har vært inne i en omfattende omstillingsprosess. Dette har ført til mindre samarbeid på plan og øvingssiden enn tidligere år men fylkesmannen har fortsatt god dialog med representanter fra Forsvaret i fylket. Fylkesmannen inngår nå i en planleggingsgruppe som skal planlegge øvelse Nidaros 07 og vi forventer at også planlegging i forhold til nøkkelpunkter og distriktsobjekter intensiveres fra forsvarets side inneværende år.

Regionalt mistet Totalforsvaret en viktig møteplass ved at de regionale totalforsvarsnemdene ble lagt ned i 2005. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anser kontakten mot Forsvaret som så viktig at det vil bli gjort forsøk å få til et regionalt møte med lederne for de viktigste etatene i Totalforsvaret høsten 2006.

3 Rapportering på fagavdelingenes resultatområder

3.1 Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen

3.1.1 Resultatområde 09.1 – Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Fylkesmannen har i 2005 behandlet/deltatt i kommuneplanprosesser i 12 av fylkets 25 kommuner og uttalt seg til 244 reguleringsplaner/bebyggelsesplaner. I mange av planene er det også gitt forhåndsuttalelser, slik at det totale antallet uttalelser som er avgitt, er høyere.

Fylkesmannen som sektormyndighet har hatt innsigelse som har medført mekling i 9 saker, hvorav 2 kommunedelplaner og 7 reguleringsplaner. Av disse er 2 oversendt MD for avgjørelse. Fylkeskommunen har hatt sammenfallende innsigelse i 1 av disse sakene. Totalt har Fylkesmannen hatt 12 saker til mekling, hvorav 3 videresendes til MD for avgjørelse.

3.1.2 Resultatområde 09.2 – Samordning av statlige interesser

Det vises til kap. 2.5 Regional planlegging og arealpolitikk.

3.1.3 Resultatområde 42 – Familierett

Fylkesmannen har gitt 673 separasjonsbevillinger og 619 skilsmissebevillinger i 2005. Separasjon- og skilsmissesakene blir stort sett behandlet etter hvert som de kommer inn. Maksimum liggetid før de har blitt undergitt behandling har vært 3-4 uker.

Vi har behandlet 29 saker om godkjenning av utenlandske skilsmisser og 7 søknader om skiftefritak. Disse sakene blir som regel behandlet umiddelbart når de kommer inn.

Fylkesmannen har ikke mottatt saker vedrørende bigami i 2004.

Fylkesmannen har i 2005 ikke mottatt saker angående inngåelse av ekteskap før fylte 18 år.

Vi har ikke mottatt saker om ekteskapets gyldighet etter ekteskapsloven § 16a.

Vi har heller ikke mottatt saker som klageinstans ang. nektelse av vigsel (prøving av ekteskapsvilkår).

Det er heller ikke kommet inn klager på at folkeregisteret har nektet å utstede prøvingsattest.

3.1.4 Resultatområde 45.2 – Fritak fra taushetsplikt

Fylkesmannen har til sammen fritatt 32 personer fra taushetsplikt.

3.1.5 Resultatområde 45.5 – Biologisk opphav

Fylkesmannen har behandlet 22 saker om biologisk opphav.

3.1.6 Resultatområde 51.1 – Stiftelser

Fylkesmannen har i 2005 behandlet 24 søknader om omdanning/endring og 4 saker om om-danning/sletting.

Fylkesmannen har et ikke ubetydelig arbeid med oversendelse av saker til det nye Stiftelses-tilsynet. Videre har det vært omfattende oversendelser av regnskap til Regnskapsregisteret samt registermeldinger til Brønnøysundregisteret.

3.1.7 Resultatområde 51.2 – Overformynderi/vergemål

Fylkesmannen behandlet 11 klager over overformynderienes vedtak i 2005, gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene var 3 uker.

Det har de siste årene vært en oppgang i antall telefonhenvendelser fra overformynderiene, noe Fylkesmannen opplever som positivt.

3.1.8 Resultatområde 51.3 – Forliksrådene

Fylkesmannen har bistått SFH med å arrangere kurs for forliksråd og hovedstevnevitner. Fylkesmannen har mottatt 2 klager på forliksrådene. Sakene ble behandlet uten at Fylkesman-nen fant kritikkverdige forhold ved forliksrådets behandling av sakene.

3.1.9 Resultatområde 51.4 – Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har i 2005 for perioden 2005 – 2008 ikke foreslått nye medlemmer til tilsyns-rådet for fengslene.

3.1.10 Resultatområde 51.5 – Tomtefestesaker

Fylkesmannen har hatt 3 saker etter lov om tomtefeste. Det har vært en del spørsmål og vei-ledning knyttet til innføring av nytt regelverk.

3.1.11 Resultatområde 51.6 – Forvalte dekningsloven

Fylkesmannen har hatt 1 sak til behandling etter dekningsloven i 2005.

3.1.12 Resultatområde 51.7 – Kommunale politivedtekter

Fylkesmannen har i 2005 ikke fra noen kommuner mottatt forslag til nye politivedtekter.

3.1.13 Resultatområde 52.1 – Fri rettshjelp

Fylkesmannen har mottatt 1584 saker om fri rettshjelp i 2005, av disse ble 1580 saker behand-let det samme året. 1361 av disse gjaldt fritt rettsråd, mens 219 gjaldt fri sakførsel. 376 av søknadene ble avslått.

8 % av fylkesmannens vedtak ble påklaget til Justisdepartementet. Justisdepartementet be-handlet 31 klagesaker fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i 2005, hvor 30 ble stadfestet og 1 vedtak ble omgjort av departementet.

Når det gjelder saksbehandlingstiden har den vært noe varierende gjennom året. Vi har på det meste ligget på mellom 1-2 måneder. Dette gjelder også for salær oppgaver til advokater og tolker.

3.1.14 Resultatområde 52.2 – Søknader om statlig voldsoffererstatning

Embetet har hatt 25 saker inne til behandling. De fleste er videreformidlet til kontoret for voldsoffersaker. I tillegg har vi hatt noen saker som har kommet tilbake fra klageinstansen (erstatningsnemnda) og noen regressvedtak.

3.1.15 Resultatområde 52.3 – Navneloven

Fylkesmannen har behandlet 9 klager etter navneloven. Saksbehandlingstiden har vært 1-2 uker.

3.1.16 Resultatområde 53.1 – Regional samordner innen samfunnssikkerhet og beredskap

Se også kap 2.9 ovenfor.

Det er gjennomført et samordnet tilsyn med DSB i Ørland kommune. Tilsyn med kommunene koordineres med de øvrige tilsynsmyndigheter i de ulike fagavdelingene i embetet.

Fylkesmannen har i 2005 satt oppfølging av ROS Trøndelag på dagsorden i de regelmessige møtene med etatsjefer i regionale statsetater.

Beredskapsforberedelser knyttet til flom, skred i og ved vassdrag, dambrudd og ekstraordinære kraftsituasjoner sikres gjennom tett samarbeid og dialog med NVE region Midt-Norge. Fylkesmannen deltar på møter som NVE arrangerer og fylkesmannen har også vært medarrangør for et møte hvor brudd på strømforsyningen var hovedtema og hvor bla. konsekvensene fra erfaringene fra orkanen Gudrun i Sør-Sverige ble diskutert.

Oppfølgingen av lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap og kravet om planer om smittevernberedskap ivaretas i første rekke av fylkeslegen. Beredskapsenheten bistår i dette arbeidet.

Fylkesmannen har i 2005 ikke registrert noe behov for bistand til helsevesenet i forbindelse med avvikling av gammelt lagret medisinsk materiell.

Fylkesmannen oversendte logg samt en oppsummering av de erfaringer man gjorde i fylket forbindelse med håndteringen av flodbølgekatastrofen i Sørøst Asia. Ut over dette har det i 2005 ikke vært situasjoner i fylket som har medført evalueringsrapporter til DSB.

Fylkesmannen arrangerte den årlige beredskapsdagen den 19. april på Flatåsen skole med godt resultat.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke vært representert i beredskapsutvalget for Røros lufthavn da dette ikke er iht. luftfartsmyndighetenes instruksverk. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er representert i utvalget for Trondheim lufthavn, Værnes.

Fylkesmannen hadde ultimo 2005 et møte med ledelsen i Sør-Trøndelag fylkeskommune om samfunnssikkerhet og beredskap. Arbeidet med den regionale etableringen av ny struktur i transportberedskapen ble her startet opp og prosessen på dette gjennomføres første halvår 2006.

Fylkesmannen etablerte i samarbeid med flere andre off. og private organisasjoner Forum for samfunnssikkerhet og beredskap i Trøndelag ultimo 2004 hvor man søker å oppnå fokus på regionalt og lokalt sikkerhets- og beredskapsarbeid samt skape en arena for samhandling mel-

lom aktørene innen fagfeltet. I 2005 ble det arrangert 3 møter med ulike tema herunder erfaringene fra flodbølgekatastrofen, krisekommunikasjon samt kraftbortfall. Forumet har i dag 53 medlemsorganisasjoner fra privat, offentlig og frivillig sektor. De frivillige organisasjonene er for øvrig representert i fylkesberedskapsrådet ved Kvinners Frivillige Beredskap. .

3.1.17 Resultatområde 54 – Veileder og pådriver overfor kommunene

Se også kap 2.9 ovenfor.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bestreber seg i å samordne de ulike tilsyn i kommunene fra embetet i størst mulig grad. Ønsket om å samordne tilsyn innen samfunnssikkerhet og beredskap med DSB's tilsyn på kommunenes brannordning kompliserer dette bildet noe og vi fikk derfor bare gjennomført ett slikt tilsyn (Ørland kommune) i 2005. Dette forventes å bli bedre inneværende år når ordningen nå er bedre kjent. Tilsynene i kommunene bekrefter at kommunene generelt mangler skriftlig dokumentasjon på systemer og rutiner for hvordan det generelle samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet skal gjennomføres i kommunene. Hovedårsaken til dette er at arbeidet ikke er definert i lov eller forskrift. Beredskapstilsynene blir derfor fortsatt lagt opp med generelle målsettinger og har i stor grad preg av veiledning og dialog.

Alle kommunene i Sør-Trøndelag har over en 4 års periode nå gjennomført fullskala redningsøvelser hvor kommuneledelsen er blitt trent. Flere kommuner har i tillegg også gjennomført "table-top"/stabsøvelser. Erfaringene tilsier at kommunene generelt sett er dyktige til å håndtere de utfordringene de blir utsatt for og at øvelser ytterligere bevisstgjør og dyktiggjør kommunene i krisehåndteringssituasjoner ut over "normalsituasjonen".

Fylkesmannen har i 2005 hatt gleden av ressursstøtte fra NUSB(Nasjonalt senter for samfunnssikkerhet og beredskap) i to av de gjennomførte øvelsene. Samarbeidet var en meget positiv og nyttig erfaring.

Fylkesmannen har ikke fått noen henvendelser fra kommunene for å bistå i opprydding av utdaterte graderte dokumenter. Momentet påpekes på beredskapstilsyn og i andre sammenhenger hvor dette er relevant.

Etter det fylkesmannen kjenner til er det ikke gjennomført øvelser innen atomberedskap i kommunene i 2005. Alle kommuner har fått forelagt "Plangrunnlag for den kommunale atomberedskapen" og vi erfarer at dette fagfeltet har tilstrekkelig fokus og kjennskap i kommunene gjennom arbeidet med planverket for helsemessig og sosial beredskap.

3.1.18 Resultatområde 55 – Forebyggende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen

Se også kap 2.9 ovenfor.

Det er varslet innsigelse på 4 planer i 2005 hvor risiko og sårbarhet ikke har hatt en tilstrekkelig fokus i forbindelse med beslutningsprosesser knyttet til rullering/utarbeidelse av planer

3.1.19 Resultatområde 56 – Ivaretagelse av forpliktelser vedrørende samordning ved ekstraordinære kriser i fred, sikkerhetspolitiske kriser og krig

Fylkesmannens arbeid for å bedre regionale myndigheters evne til å samhandle og håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser er i 2005 ivare tatt gjennom deltakelse på møter som arrangeres av de respektive etater, samt møte i fylkesberedskapsrådet i april på Ørland hovedflystasjon og gjennomført øvelse i samarbeid med DSB i juni. Representanter fra Fylkesman-

nen i Sør-Trøndelag har også deltatt på regional beredskapskonferanse og øvelse Nord-Trøndelag høsten 05.

Planverket for kriseorganisasjonen ble på grunnlag av erfaringer av gjennomført øvelse i 04 omfattende revidert i 2005. Planrevisjonen ble drøftet i ledergruppen flere ganger og på grunnlag av evalueringen av nevnte øvelse ble det gjennomført en dags opplæringsamling med de medarbeiderne som inngår i krisestaben/organisasjonen. Vedlikehold av kompetansen mht. gradert samband gjennomføres rutinemessig hver uke med de medarbeiderne ved embetet som inngår i sambandsseksjonen.

Embetet har ved flere anledninger videreformidlet meldinger fra DNMI og NVE. Tilbakemeldinger fra Statens Strålevern som øver på utsending av atomvarsel, viser at rutinene ved varsel fungerer ved embetet.

Planverket for atomberedskapsutvalget (ABU) ble revidert i 05 og samling for ABU ble gjennomført i november. Fylkesberedskapssjefen har forøvrig 2. halvår 05 vært leder for en arbeidsgruppe nedsatt av Statens strålevern som hadde som oppgave å revidere gjeldende mal for fylkesmennenes atomberedskapsutvalg. Embetet har også vært pådriver mot Statens strålevern for å utvikle et regionalt kompetanseutviklingsopplegg for medlemmer i ABU. Første gjennomføring av dette finner sted i Trondheim den 8. mars 2006.

Kommunene i Sør-Trøndelag har etter det fylkesmannen kjenner til ikke gjennomført øvelser med atomberedskap som tema. Kommunene har så langt prioritert å øve på scenario knyttet til natur skapte krisesituasjoner eller trafikkulykker. Fylkesmannen benytter alle anledninger til å motivere kommunene til å vedlikeholde kompetansen innen atomområdet, samt ha planer for de tiltak som er relevante for dette.

Embetet har ikke prioritert å ivareta oppdatering av ressursdatabasen for bygg- og anleggsberedskapen.

3.1.20 Resultatområde 57 – Sivilt-militært samarbeid

Se også kap 2.9 ovenfor.

Årets fylkesberedskapsråd ble avholdt i regi av 138. luftving på Ørlandet og fylkesmannen har vært representert på møter det nye Trøndelag HV-distrikt nr. 12 har arrangert.

Implementering og samarbeid med Forsvaret i forhold til det Nasjonale beredskapsplanverket kom ikke skikkelig i gang i 2005 men forventes å bli et viktig arbeidsområde innværende år. Her manger man fortsatt arbeidsbeskrivelse fra DSB hvordan dette skal organiseres.

Arbeidet med fritaksordningen er ivaretatt på en god måte i 2005.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ble i mindre grad involvert i Øvelse Battle Griffin 05. Felttjenesteøvelsen foregikk i hovedsak i Nord-Trøndelag og det sivil-militære samarbeidet ble ivaretatt av fylkesmannen her.

3.1.21 Resultatområde 57.2 – Gravferdsloven

Fylkesmannen har i 2005 mottatt 27 søknader om askespredning.

3.1.22 Resultatområde 58 – Åpningstidsloven om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen har behandlet 2 saker etter lov om helligdager og helligdagsfred. Disse sakene blir også stort sett behandlet umiddelbart når de kommer inn.

3.1.23 Resultatområde 61.1 – Samordning

Det vises til kap 2.ovenfor.

3.1.24 Resultatområde 61.2 – Omstilling i kommunene

Embetets arbeid med omstillingsarbeid i kommunene i 2005 er forankra i en egen strategiplan. Planen rommer tiltak vi oppfatter som særlig viktig som bidrag til omstilling i kommunesektoren. Det er gjennomført mange tiltak i tillegg til dette. Forankring i ledergruppe og hos alle ansatte har vært sentralt for embetets arbeid.

Kommunesektoren er involvert i mye omstillingsarbeid, der kompetansebygging, nettverk og erfaringsoverføring står sentralt. Embetets strategiske tilnærming har vært å styrke dette, gjennom å bygge på etablerte prosesser, prosjekter og fora. Samarbeidet med samarbeidspartnere, dvs. KS, Fylkeskommunen og statsetatene, er styrket som en del av arbeidet.

Moderniseringsarbeidet er knytta opp mot Fylkesmannens sekretariat, der ett årsverk har medgått til moderniseringsarbeidet. I tillegg brukte embetet 0,5 stilling fram til og med mai 2005 i forbindelse med kommunestrukturprosjektet, der embetet har finansiert 50 % av en stilling. En god del av avdelingenes oppdrag har et moderniseringsformål, og mye ressurser (ikke estimert) er derfor også brukt her.

Planlagte tiltak er for en stor del gjennomført. En del tiltak vil kreve aktivitet også i 2006:

- Kommunestruktur: Embetet har bidratt med prosjektleder til kommunestrukturprosjektet. Fylkesmannen har deltatt i prosjektgruppa. Embetet har sammen med KS avtalt oppfølgingsarbeid til prosjektet rettet å utvikle forpliktende modeller for interkommunalt samarbeid..
- Kartlegging av kvalitet og jobbing i nettverk: Embetet har bidratt med den analysekompetanse som benyttes i effektiviseringsnettverkene. Embetet oppdaterer selv et ”kommunebilde” som er en statistikk og analysepublikasjon med kommunedata.
- Styringsdialog med kommunene: Embetet har jobbet internt for å se på forbedringer i opplegget for kommunedialog, bl.a. der forventningsbrevet erstattes av kommunebildet (jf. over) og et notat der utfordringer til kommunene spisses. Problemstillinger i styringsdialogen ble drøftet med kommunene på dialogkonferansen i august 2005.
- Skjønnsmidler. For 2005 har embetet tildelt støtte til ca 25 moderniseringsprosjekter, med en ramme på ca 10,5 mill kr. Modernisering og omstilling vil også være et prioritert område for tildeling av midler også i 2006.
- Kompetanseutvikling: Embetet har laget egen plan for dette. Temaet omstilling og modernisering er tatt opp på ledersamlinger, allmøter og på kommunesamlinger.
- Embetet har laget en egen samarbeidsavtale med KS Sør-Trøndela. Gjennom avtalen forplikter partene seg til å samordne satsinger og ressurser som ytes inn mot kommunenes omstillingsarbeid.
- Samarbeidsavtalen med KS, Politiet, Aetat, Skatteetat og Trygdeetat om videreutvikling av offentlige tjenester til publikum, er fulgt opp gjennom et omfattende samarbeid knyttet til NAV-reformen. Det er inngått et partnerskap knyttet til reformen, der Fylkesmannen leder en egen fylkeskoordineringsgruppe og embetet ellers stiller ressurser til et eget NAV-sekretariat.

Fornyings- og omstillingsarbeid i kommunesektoren vil være sentralt også i årene som kommer. Embetet vil følge opp det arbeidet som er gjort, og vil løpende vurdere om vår innsats og aktiviteter på en god nok måte støtter opp under kommunenes eget arbeid og de lokale forhold og behov.

3.1.25 Resultatområde 62.1 – Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Ved årsskiftet 2004-2005 var 8 av fylkets kommuner registrert i ROBEK. Som følge av dette ble det i 2005 gjennomført lovlighetskontroll av 8 kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 60. Fylkesmannen godkjente alle. Etter Fylkesmannens gjennomgang av kommunenes regnskap for 2004 ble 4 av kommunene meldt ut av ROBEK, hvilket betyr at 4 av fylkets 25 kommuner pr. 31.12.2005 var registrert i ROBEK.

I tillegg til de vedtak om kommunale låneopptak som framgikk av kommunens budsjettvedtak, behandlet Fylkesmannen i 2005, jf. kommunelovens § 50, 9 enkeltsøknader om godkjenning av kommunale låneopptak knyttet til totalt 102 enkelttiltak. Fylkesmannen godkjente 98 av disse. Det må her bemerkes at Fylkesmannen i sin tilbakemelding på lovlighetskontrollen av de kommunale budsjettene til flere av ROBEK-kommunene, ba om at kommunens budsjetterte investerings- og lånenivå ble vurdert på nytt før Fylkesmannen eventuelt ville gi sin godkjenning.

Fylkesmannen behandlet i løpet av 2005, jf. lov om interkommunale selskaper § 10, 3 søknader om godkjenning av låneopptak til interkommunale selskaper knyttet til totalt 4 enkelttiltak. Fylkesmannen godkjente alle.

I 2005 behandlet Fylkesmannen 15 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak, jf. kommunelovens § 51. Samtlige av disse ble godkjent av Fylkesmannen.

Se også kap 2.1 ovenfor samt vedlagte rapporteringsskjema

3.1.26 Resultatområde 62.2 – Økonomiforvaltning – veiledning

Kommunene i fylket ble informert om innholdet i Statsbudsjettet for 2006 på Fylkesmannens egen Statsbudsjettkonferanse. I etterkant av konferansen ble det, etter henvendelser fra kommunene og på eget initiativ, på et mer detaljert nivå informert om enkeltsaker i budsjettet. Fylkesmannen orienterte om hovedtrekkene i kommuneproposisjon på Fylkesmannens dialogkonferanse og via sine hjemmesider.

Fylkesmannen bistod løpende gjennom året kommunene i fylket i økonomisk planlegging og forvaltning, og var ved behov veileder og formidler av kunnskap om regelverket på økonomi-, rapporterings- og planleggingsområdet. Kommunene som i 2005 var registret i ROBEK ble særlig fulgt opp i forhold til arbeidet med forpliktende plan for omstilling og ved at Fylkesmannen hadde en observatørrolle i flere omstillingsprosjekter.

Kommunebildet (*se kap 2.2 ovenfor*) ble utgitt to ganger i 2005, første gang i forbindelse med publisering av foreløpige tall i KOSTRA (15. mars) og andre gang i forbindelse med publisering av reviderte tall i KOSTRA (15. juni).

I løpet av 2005 fordelte Fylkesmannen den delen av skjønnstilskuddet for 2005 som var avsatt som restpott, tilsvarende 17,3 mill. kroner. Av denne fordelingen var 1,2 mill. kr knyttet til prosjekter i enkeltkommuner og 5,8 mill. kr til interkommunale prosjekter. Totalt ble 1,6 mill. kr av skjønnstilskuddet for 2005 holdt tilbake. Hovedsakelig med bakgrunn i forpliktende plan for ROBEK-kommunene. Disse ble senere utbetalt

Fylkesmannen fordelte også i 2005 en andel på 181,4 mill. kr av en total tildeling på 193,0 mill. kr av skjønnstilskuddet for 2006, mens 11,6 mill. kr ble holdt tilbake, dels som en krise-pott (10 mill. kr) og dels i påvente av framdriften i enkelte omsøkte prosjekter (1,6 mill. kr). Av de tildelte midlene for 2006 var 4,0 mill. kr knyttet til prosjekter i enkeltkommuner og 6,6 mill. kr til interkommunale prosjekter. I tildelingsprosessen var samtlige av embetets avdelinger involvert.

Som ledd i Fylkesmannens oppfølging av ROBEK-kommunene i fylket samlet Fylkesmannen ledelsen i de 8 kommunene som var registeret i ROBEK i 2005 til ROBEK-samling. Hensikten med samlingen var primært å legge tilrette for erfaringsutveksling mellom ROBEK-kommunene, og sekundært å oppnå en felles forståelse for hva det innebærer å være registrert i ROBEK og hva "Forpliktende plan for omstilling" innebærer. Fylkesmannen fikk gode tilbakemeldinger på dette tiltaket.

3.1.27 Resultatområde 63.1 – Lovlighetskontroller

Fylkesmannen har lovlighetskontrollert 10 saker i 2005. I tillegg hadde vi en del ubehandlede saker. Det kommer også en del henvendelser vedrørende lovligheten av en del kommunale vedtak som ikke tas opp til behandling. Det gis mye veiledning på området og det er mange telefoniske henvendelser. Embetet har forholdsvis lang saksbehandlingstid på henvendelser fra privatpersoner som anmoder om prøving av lovlighet, f.eks. av kommunale regulativer for vann- og avløpsavgift eller gebyrer.

3.1.28 Resultatområde 63.2 – Valglov

Fylkesmannen har i 2005 i.f.m. avvikling av Stortings- og sametingsvalget arrangert valgkonferanse for kommunene.

3.1.29 Resultatområde 64 – Forvaltningsrett

Fylkesmannen har mange spørsmål av generell forvaltningsrettslig karakter og holder tidvis kurs for kommunene innen temaet

3.1.30 Resultatområde 65.1 – Fastsetting av kommunegrenser

Lov om fastsetting og endring av kommunegrenser - og fylkesgrenser (inndelingslova)
Fylkesmannen har gjort 3 vedtak om kommunegrenser i sjø i løpet av 2005. Fylkesmannen har 1 sak inne til behandling.

3.1.31 Resultatområde 66.1 – Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Fylkesmannen behandlet totalt 290 saker i løpet av 2005. Totalt kom det inn 310 saker. Saksbehandlingstiden varierer noe. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid over året er 64 dager. Saksinngangen har økt de siste året (i 2004 ble det behandlet 258 saker).

Saker vedrørende utsatt iverksetting ble behandlet innen 6 ukersfristen. Det ble behandlet 3 saker vedrørende dekning av saksomkostninger. Fylkesmannen stilte som partsrepresentant hvor et vedtak i en klagesak ble prøvd for tingretten og lagmannsretten. Staten fikk medhold i lagmannsretten.

3.1.32 Resultatområde 66.2 – Oreigningsloven

Fylkesmannen har behandlet 3 saker om oreigning. I de fleste sakene behandles også spørsmålet om forhåndstiltredelse.

3.1.33 Resultatområde 67.1 – Statsborgersaker

Fylkesmannen har behandlet 39 saker i 2005.

3.1.34 Resultatområde 76 – Klagesaker etter alkoholloven

Fylkesmannen har behandlet 6 klagesaker etter alkoholloven i løpet av året. I tillegg er det fattet en del bevillingsvedtak som førsteinstans. Det er også en del etterspørsel etter veiledning på området og vi har bistått sosial- og helsedirektoratet med et seminar.

3.1.35 Resultatområde 76.1 – Statlige bevilninger etter alkoholloven

Fylkesmannen har behandlet 36 saker vedrørende statlige bevilninger etter alkoholloven.

3.1.36 Resultatområde 81 – Tros- og livssynssamfunn

Når det gjelder tros- og livssynssamfunn ble det utbetalt statstilskudd med til sammen kr 2.269.883,-, herunder kr 1.867.796,- til registrerte og kr 402.087,- til uregistrerte trossamfunn.

Fylkesmannen har mottatt 2 søknader om registrering som nytt trossamfunn i 2005. Begge søknadene ble innvilget.

Fylkesmannen har godkjent 4 nye forstandere i 2005.

1 trossamfunn er blitt slettet i 2005.

3.1.37 Resultatområde 91 – Klager på vedtak om avkjørsler etter vegloven

Fylkesmannen har behandlet 3 klager på vedtak i avkjørselssaker fra Statens vegvesen.

3.1.38 Resultatområde 92 – Konsesjon til anlegg og drift av taubaner

Fylkesmannen har i 2005 behandlet 6 saker vedrørende søknader om godkjenning/konsesjon til anlegg og drift av taubaner.

3.1.39 Resultatområde 94 – Honorære konsuler

Fylkesmannen behandlet i 2005 1 sak vedrørende honorære konsuler.

Resultatrapportering for 2005

Behandling av økonomisaker etter kommuneloven

1. Behandling av kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 59 og 60.

1.1 Fylkesmannens behandling av kommunale budsjettvedtak	Antall
Hvor mange budsjetter har fylkesmannen behandlet i 2006?	8

1.2 Opphevelse av kommunale budsjettvedtak	Antall
a) Budsjettet ble opphevet på grunn av formelle feil.	0
b) Budsjettet ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold.	0
c) Budsjettet ble opphevet av andre årsaker.	0

2. Godkjenning av kommunale låneopptak. Jf, kommuneloven § 50

2 Fylkesmannens behandling av kommunale låneopptak i 2006	Antall søknader (antall enkelttiltak)
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale låneopptak har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	17 (102)
b) Hvor mange av disse låneopptakene godkjente fylkesmannen?	16 (98)
c) Hvor mange av låneopptakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	1 (4)

3. Godkjenning av kommunale garantier, jf. kommunelovens § 51

3 Fylkesmannens behandling av kommunale garantivedtak i 2006	Antall
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	15
b) Hvor mange av disse garantivedtakene godkjente fylkesmannen?	15
c) Hvor mange av garantivedtakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	0

3.2 Resultatområder for Landbruks- og bygdeutviklingsavdelingen

3.2.1 Resultatområde 21 - Landbruksbasert næringsutvikling

EB-utvalget i Sør-Trøndelag fungerer etter fylkesmannens oppfatning godt både som forvalter av kompetansemidlene og som utviklingsarena for aktiv, tilpasset bruk av EVL-midler. Utvalget har i 2005 ønsket at midlene som forvaltes skal settes inn i en større sammenheng med utgangspunkt i det å styrke lokal og regional næringsutvikling. EVL-midlene er derfor nå lagt inn i fylkets "Regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling". Strategidokumentets føringer og prioriteringer legges til grunn ved tildeling av midler.

Alle kurs som mottar EB-støtte er åpne og annonserte kurs og finnes på www.kursoversikt.no. Et mindretall kurs ble imidlertid ikke innlagt i en periode da nettstedets system ikke fungerte.

EB-utvalgene har Nord- og Sør-Trøndelag har ellers i flere år hatt et felles EB-forum der bla. regionale utfordringer, kurskoordinering og utvikling av nye kurs, behandles.

Fordelingen av EB-kurs 2005, var som følger:

Landbruk generelt	1
Økonomi/regnskap	1
Landbruk og miljø	4
Plantevern	9
Planteproduksjon	0
Husdyrproduksjon	19
Skogbruk	6

Nye næringer	17
Andre	5

Totalt ble det avholdt 62 EB-kurs i 2005. Totalt bevilgete midler til tiltakene var kr 363.000.

3.2.2 Resultatområde 22 - Miljøtiltak i landbruket

Miljøprogram og miljøplan

Arbeidet med Regionalt miljøprogram (RMP) er et område FMLA-ST brukte mye ressurser på i 2005. Dette gjelder både fastsetting av detaljer knytta til de ordningene som ble fastlagt i RMP høsten 2004, informasjonsaktivitet retta mot næringa og arbeid med administrative detaljer. Når det gjelder fastlegging av detaljerte krav og retningslinjer knytta til tilskuddsordningene, ble det kjørt en lang prosess der både ansatte ved kommunal landbruksforvaltning, ressursgruppe og programstyre ble involvert. I ressursgruppa og programstyret var næringa representert ved faglagene. Vi føler at vi nådde godt fram med informasjonen. Et mål på dette er at 47,5 % av søkerne om produksjonstilskudd i august 2005 også søkte på RMP-tilskudd, og at innvilga beløpet ser ut til å bli liggende omtrent på nivå med budsjettet.

Når det gjelder de administrative rutinene er vi i rute i forhold til frister fastsatt av SLF, og arbeidet har så langt gått greit. Vi er godt i gang med å videreutvikle tilskuddsordningene, med utgangspunkt i tilbakemeldinger vi har fått og får fra næringa og andre samarbeidspartnere på fjorårets system, og med utgangspunkt i foreløpig tildeling for 2006.

Ved utarbeidelsen av RMP ble kommunenes muligheter for handling synliggjort i tiltaksdelen. Dette har vi minnet kommunene om i henvendelsen vår til dem før utarbeidelsen av tiltaksstrategier for 2006. Vi går nå igjennom tiltaksstrategiene i forbindelse med fordeling av SMIL- og skogmidlene. Vi ser at kommunene i stor grad har gjort prioriteringer i tråd med prioriteringene som ble gjort i RMP.

Vi har knytta et absolutt krav om miljøplan, trinn 1 til samtlige ordninger i RMP. For tilskuddsordninga *Tilskudd til miljøareal* stiller vi krav om miljøplan, trinn 2. Dette mener vi er med på å heve statusen til miljøplan i næringa. Vi har også støtta 26 arrangement (markdager) med miljøplan som tema i regi av forsøksringene i fylket. Forsøksringene oppleves som en viktig medspiller i arbeidet med å få full forståelse for nødvendigheten av miljøplan på alle gårdsbruk. Kontroll av om miljøplan er utarbeida er gjennomført i forbindelse med stikkprøvekontrollen av PT. Stikkprøvekontrollen er gjennomført av kommunal landbruksforvaltning.

Informasjons- og utviklingstiltak

Vi prioriterte tiltak knytta til regionalt miljøprogram høyt når vi disponerte fylkespotten vår på kr 620.000 til *Informasjons- og utviklingstiltak miljøvennlig drift* i 2005. Disse utgiftene har i hovedsak vært knytta til møte- og informasjonsaktivitet.

De siste tre årene har FMLA-ST gjennomført prosjektet ”**Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap**” der vi i samråd med kommunene har valgt ut 3-4 områder i hver kommune som har fått oppfølging i form av registreringer, informasjon til gårdbrukerne om kulturlandskapsverdiene i området og utarbeidelse av skjøtselsplaner på det enkelte bruk.

Vi mener at vi har oppnådd kunnskapsheving og økt interesse for kulturlandskap i disse områdene. Vi har i tillegg benytta resultater fra prosjektet i RMP-sammenheng.

I 2005 støtta vi flere tiltak i regi av forsøksringene, blant annet en omfattende serie møter med tema miljøplan, som nevnt over. Vi stiller krav om at arrangementer i regi av forsøksringene skal være åpne for alle interesserte og at de skal annonseres.

Økologisk landbruk

Sør-Trøndelag ligger fremdeles på toppen i landet når det gjelder omlegging til økologisk drift. Sju av våre 25 kommuner hadde i 2005 omlagt over 10 % av arealet, og to av kommunene har over 20 % omlagt areal. Vi ser det som viktig fortsatt å bidra til interesse og kunnskapsheving i økomiljøet, samt stimulere flere til omlegging. Derfor har vi, i tillegg til å finansiere tiltak retta mot markedet, også støtta flere produsentretta tiltak, i regi av de økologiske forsøksringene. Også her har vi stilt krav om at arrangementer skal bekjentgjøres og være åpne for alle interesserte.

I tildelingsbrevet fra SLF for 2005 ble vi bedt om å følge opp signalene fra jordbruksoppgjøret 2004 om fokus på markedsretta tiltak. Dette resulterte for oss blant annet i at vi gikk inn med støtte til prosjektet Økogrønt, i regi av de økologiske forsøksringene i Midt-Norge. I dette prosjektet arbeides det med å opprette helkjedeavtaler på grøntsida, samtidig som det fokuseres på økt produksjon av grønnsaker, potet og bær i Midt-Norge. Vi har også støtta to tiltak i regi av organisasjonen Grønn Hverdag; økologisk frokost på Trøndersk Matfestival i august og et skolemilkprosjekt, der det arbeides med å få etablert et tilbud med økologisk melk på skolemilk-kartonger til skolene. Som et ledd i bevisstgjøring av forbrukerne var vi med og finansierte en utgave av magasinet Ren Mat, der mange av artiklene og annonsørene var fra Trøndelag.

3.2.3 Resultatområde 23 - Ressurs- og eiendomspolitikk

Samfunnsplanlegging

Næringsutvikling i tilknytning til verneområder er et tema som vi jobber mye med for tiden. Det er satt et positivt fokus på hvilke muligheter som verneområder kan gi til de berørte lokalsamfunnene.

For å sette dette på dagsordenen, var Fylkesmannen med å arrangere en konferanse i Tydal med dette som tema høsten 2005. Med tanke på de store vernerposessene som går i området (Sylan, Hyllingsdalen), var stemningen på konferansen meget god. Tanken bak konferansen var også å snu fokuset fra motstand mot vern til å se på muligheter. Dette lykkes vi i stor grad med.

Konklusjonen på konferansen var å sette i gang et regionalt prosjekt hvor innlandskommunene (Blilyst) deltar sammen med blant annet Fylkesmannen. Det er nå satt i gang et forprosjekt for å vurdere hva man skal jobbe videre med. Tydal kommune stiller med prosjektleder og tar ansvar for fremdriften.

Sentrale tema det skal arbeides med i forprosjektet:

- Avklare saksgang mellom næringsutøver og lokal/regional forvaltning
- Kartlegge erfaringer fra andre plasser/prosjekter
- Er det mulig å utvikle noe?
- Hensiktsmessig organisering av senere utviklingsprosjekter
- Felles plattform for markedsføring
- Kompetansetiltak blant næringsutøvere og forvaltere

Det vil være sentralt å bygge arenaer/nettverk for næringsutøvere som allerede er i gang eller vil sette i gang med virksomhet tilknyttet verneområdene. Felles markedsføring av regionen er også sentralt.

I tillegg til dette arbeides det med å etablere et regionalt nettverk hvor sentrale aktører innenfor bruk og vern kan møtes for å diskutere dette temaet og eventuelt iverksette regionale prosjekter/tiltak..

Samarbeidet med kommuner i plansaker spenner fra veldig godt til dårlig. I noen kommuner er vi inne tidlig i prosessene og kommunen ønsker en tett dialog med oss. I andre kommuner er ikke dialogen så god. Årsakene til dette er nok forskjellige. Det har med ressurser hos kommunene å gjøre, men også bevisste valg hos kommuner som ikke ønsker ”innblanding” fra vår side.

Det arbeides med to store verneplaner for tiden, Sylan og Hyllingsdalen. Begge nærmer seg lokal høring. Her har vi et godt samarbeid med miljøvernavdelingen.

Jord- og kulturlandskapsvern

Avdelingen utvikler en **ny generasjon landbruksplan** i samarbeid med Oppdal kommune (pilotkommune). Et av tiltakene som er avledet av dette arbeidet er gjennomføring av Fremtidsverksted på Lønset i Oppdal. Fremtidsverksted som metode søker å mobilisere bygdebefolkningen til å ta ansvar for egen utvikling. I 2005 ble det gjennomført kurs i metoden hvor representanter for kommunene deltok.

Hovedinntrykket er at fylkeslandbruksstyret er enige med og følger innstillingene fra Fylkesmannen. Når plansaker går til megling er inntrykket at det vingles noe mer. Spesielt i saker hvor det er mindre areal det er uenighet om, trekker styret sine innsigelser hvis påtrykket fra kommunene er stort nok. Det er en utfordring å få forståelse for at mindre areal av god kvalitet som er en del av større, sammenhengende jordbruksareal, har nasjonal verdi.

Når man sliter med å nå de nasjonale jordvernmålene, kan det være lett å plassere all skyld hos fylkeslandbruksstyret som har innsigelsesmyndigheten. Selvfølgelig har styret et stort ansvar. Hos Fylkesmannen er vi heller ikke feilfrie, men vil allikevel benytte anledningen til å minne om det ansvaret som det nasjonale nivået har som oppdragsgiver. I flere store jordvern saker opp igjennom årene, har vi ikke fått støtte når sakene har havnet på nasjonalt nivå. Dette er en stor utfordring for oss på regionalt nivå som har fått oppdraget fra nasjonalt nivå om å praktisere et restriktivt jordvern. Dette er også signaler som kommunene legger merke til og bruker til å utfordre jordvernet. Støtte fra nasjonalt nivå er en forutsetning for å nå jordvernmålene!

I 2005 ble det lagt fram totalt åtte saker for fylkeslandbruksstyret hvor fylkesmannens innstilling gikk ut på å påklage kommunens positive dispensasjonsvedtak, jf. plan- og bygningsloven § 15. Åtte saker kan ikke sies å være et stort antall sett på bakgrunn av det totale antallet dispensasjoner per år fra LNF-kategorien i kommuneplanens arealdel. Det er kun i saker der jordbruksinteressene berøres i stor grad hvor Fylkesmannen mener at et kommunalt vedtak bør settes til side til fordel for jordbruksinteressene. Ingen av de åtte dispensasjonsvedtakene som ble lagt fram i 2005 ble påklaget av fylkeslandbruksstyret.

Fylkeslandbruksstyrets styrke som klageinstans er at det har høy bevissthet rundt hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen av den frie skjønnsutøvelsen. En svakhet kan være at kunnskapen om de rettslige rammene for skjønnsutøvelsen av og til er sviktende.

Jordfondet

Det er i 2005 solgt tre eiendommer, og det gjenstår etter dette seks eiendommer i statens eie. To av disse eiendommene ligger til behandling i jordskifteretten for avsluttende deling og overskjøting. To eiendommer er til fordeling i kommunen. For en eiendom er det avklart at Vegvesenet vil overta den i forbindelse med et veiprojekt. For den siste eiendommen pågår det drøftinger om salg til kommunen eller hytteeiere da det ikke er interesse for den som tilleggsjord. Fylkesmannen legger opp til at alle disse eiendommene skal være solgt i løpet av 2006.

For utfyllende opplysninger vises det for øvrig til egen rapportering for jord-, konsesjons-, og odelslov, samt for Jordfondet.

Evalueringsav fylkeslandbruksstyrene

Det vises til egen tilbakemelding på dette punktet.

3.2.4 Resultatområde 24 - Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Produksjonstilskudd og velferdsordninger

Vi har også i 2005 lagt vekt på å ha en god oppfølging av kommunene når det gjelder den nettbaserte forvaltningen av tilskuddsordningene. Registrering og saksbehandling av søknader om produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid i WESPA med påfølgende oppretting etter input-kontroller har i det store og hele gått greit i de fleste kommuner. Vi har imidlertid stått klar til å hjelpe der saksbehandlerne i kommunene ikke har hatt kunnskap nok til å løse oppgavene. Oppfølging og veiledning av kommunene har vært prioritert og det har også i 2005 vært arrangert kurs for kommunene med tema produksjonstilskudd og velferdsordninger.

Vi har også bidratt ved oppfølging av kommunene når det gjelder gårdskartprosessen. Dette i form av å delta på kurs for kommunene arrangert i samarbeid mellom NIJOS, Statens kartverk og FM. I tillegg har veiledning og oppfølging skjedd pr. telefon.

Avløsertilskudd ferie- og fritid

Forenklingen i avløserordningen for ferie og fritid går ut på at det f.o.m. 2006 blir kun en utbetaling basert på sluttutbetaling for året før. For 2005 ble bortfallet av forskuddet kompensert med en engangsutbetaling i juni 2005. For nye brukere vil denne forenklingen føre til at første utbetaling av tilskudd til avløsning for ferie og fritid vil komme opptil 1,5 år etter at de har startet opp. Dette vil bli en ekstra belastning i en oppstartsfasen.

Husdyrkonsesjon

Vi har ikke foretatt kontroll av noen produsenter i 2005. Vi har ikke mottatt lister med to års gjennomsnitt av produksjonen. Listene skulle vi få fra SLF.

En produsent fikk stoppet sin søknad i forbindelse med søknad om tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, da vedkommende hadde for høyt slaktekyllingtall i 2004. Det ble trukket for produksjon ut over 115 % av konsesjonsfri grense. Det forutsetter at produksjonen i 2005 ble redusert til 85 % av konsesjonsfri grense. Produsenten er gjort oppmerksom på dette.

Erstatningsordningene i landbruket

Matloven, erstatning etter pålegg konto 114373, erstatningsordningene knyttet til offentlige pålegg og restriksjoner innen plante- og husdyrproduksjonen. Oversikt over antall saker i 2005:

	<i>Antall saker</i>	<i>Årsak</i>	<i>Beløp kr</i>
Erstatning for dyr	1	Skrapesjuka, Nor 98	30 475
Erstatning saneringstiltak	1	Fjørfsykdom ILT	16 742
Erstatning saneringstiltak	1	Lys ringråde	0
Sum	3		47 217

Søknaden om erstatning etter pålegg som følge av ringråde, ble avslått. Klage på dette vedtaket ble ikke tatt til følge av SLF. Det har ikke vært gitt erstatning eller pålegg som gjelder andre erstatningsordninger for husdyr, radioaktivitet eller bisykdommer. Når det gjelder klimabetingede skader ble det i kalenderåret 2005 ikke fatta noen vedtak og det har da heller ikke vært klagesaker.

3.2.5 Resultatområde 25 - Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Økonomiske virkemidler

De økonomiske virkemidlene til *Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)* er sammen med midlene til *Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)* tildelt kommunene i en felles disposisjonsramme uten noen form for synliggjøring av hvor midlene kommer fra. Ved fordeling av midlene ut til kommunene har vi lagt vekt på følgende forhold:

- At utfordringene innen skog og miljø i kommunen er vurdert og beskrevet, og den planlagte bruken av virkemidlene satt inn i en sammenheng som viser at de vil bidra til at kommunens målsetting innen skog og miljø nås.
- At kommunens planlagte virkemiddelbruk gjenspeiler signaler i Regionalt miljøprogram
- Gode lokale prosesser som innebærer forankring hos faglag og politikere lokalt, tverrfaglig involvering i kommunen og aktivitet og engasjement. Ulike former for samarbeid over kommunegrensene for å løse felles utfordringer har blitt prioritert.

Vi har ut i fra den relativt skjeve forbruksfordelinga vi hadde mellom SMIL og NMSK i 2004 på ulike måter forsøkt å stimulere til økt aktivitet på skogbruksområdet, slik at vi sett over flere år skal få en riktigere fordeling i forhold til de tildelte rammer til fylket. Det ser ut til at denne fokuseringen har gitt resultater, noe vi ser både ut i fra hva som er innvilget til skogsaker i løpet av 2005, og gjennom de flerårige tiltaksstrategiene med behov for midler i 2006 der kommunene beskriver et økende behov for midler til skogbrukstiltak.

For NMSK har det vært en økende fokusering på tilretteleggings-, kartleggings- og motivasjonstiltak for etter hvert igjen å få bygd opp aktiviteten innefor primærskogbruket. Denne fokuseringa gir seg konkret utslag i et større forbruk av midler hjemlet i § 8 – Andre tiltak i skogbruket (forskriftstype 421). For SMIL har prosjektet *Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag* i regi av fylkesmannen ført til en økende interesse og bevissthet rundt de mest viktige kulturlandskapene, og med en relativt aktiv bruk av virkemidlene inn mot disse områdene.

Fylkesmannen har behandlet en klagesak knyttet til disse ordningene i 2005. Klagen gjaldt kommunens nedskrivning av søkers kostnadsoverslag for restaurering av ei smie. Klagen ble delvis imøtekommet.

Juridiske virkemidler

Kommunen som landbrukspolitisk aktør:

Kommunene har i varierende grad tatt i bruk de juridiske virkemidlene for å ivareta lokale utfordringer. Ut over den kontakt vi har gjennom jevnlig møter og dialog med kommunene, har vi ikke mulighet for å få oversikt over hvordan jord- og konsesjonslovgivningen praktiseres ut over de vedtak som havner hos oss som klagesaker.

Fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen blir av og til møtt med merknader fra kommunene om at lokaldemokratiet ikke er respektert i tilstrekkelig grad i tilfeller hvor kommunale vedtak etter jord- og konsesjonsloven m.fl. blir omgjort i forbindelse med klagebehandling. Dette er noe som særlig har forekommet etter at myndighetsoverføringen innenfor jord- og konsesjonslovgivningen trådte i kraft.

Vi har erfart at kommunene også når det gjelder plansaker stiller spørsmål ved om ikke det kommunale selvstyret skulle vært respektert i større grad i lys av myndighetsoverføringens formål om større mulighet til lokal tilpasning. Vi har bl.a. ett eksempel på at en innsigelse fra fylkeslandbruksstyret er blitt møtt med innvendinger fra kommunen om at sektormyndigheten har beveget seg for langt inn på det området hvor kommunen nå er gitt større handlefrihet. Det er overført myndighet etter jordloven, men ikke etter plan- og bygningsloven. Dette har vært og er uklart for mange kommuner. Dette har ført til at kommuner har utfordret Fylkesmannens og fylkeslandbruksstyrets legitimitet til å gripe inn i kommunens arealforvaltning.

Fylkesmannens landbruks- og bygdeutviklingsavdeling har for øvrig løpende dialog med kommunene når det gjelder forvaltningen av de juridiske virkemidlene i landbruket. Vi tilbyr også vår fagkompetanse for deltakelse på møter med de politiske utvalgene i kommunene som behandler denne sakstypen.

Geografiske informasjonssystemer

Generelt har embetet også i 2005 hatt en sterk fokus på GIS og Geodata. Gjennom arbeidet med GisLink-prosjektet er det etablert en kart og fagdatajeneste hvor kommunal og regional forvaltning er hovedmålgruppe. Tjenesten er etablert med sterk brukermedvirkning, og er nå ferdig stilt. Tjenesten gir et tverrfaglig informasjonstilfang.

GisLink-prosjektet har hatt stor grad av måloppnåelse, men kontinuerlig vedlikehold av data og videreutvikling av løsningen er likevel nødvendig for å sikre nytteverdien. Med bakgrunn i en spørreundersøkelse som er gjennomført ser vi at løsningen er i bruk både i og utenfor embetet. Enkelte kommuner bruker GisLink framfor å anskaffe en egen kartportal.

GIS-samarbeidet mellom Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkeskommunen i Sør-Trøndelag fungerer meget bra. De to organisasjonene har samordnet fagkompetanse, programvare, kartdata og infrastruktur for geografisk informasjonsteknologi. Særlig GisLink står sentralt i dette samarbeidet, og fylkeskommunen er blant annet en aktiv bruker og tilrettelegger av data i GisLink. Resultatet at nytten ved dette samarbeidet vises tydelig i de to kartløsningene for skoleskyss og kartinnsyn som Fylkeskommunen har etablert med basis i GisLink (www.gislink.no/skoleskyss/ og <http://www.gislink.no/stfk/>). Dette viser at GisLink får et enda bredere informasjonstilfang for kommunal og regional saksbehandling. Fordelene ved dette samarbeidet er at organisasjonene utnytter felles personalressurser, sparer på reduserte kostnader til programvare og får et bedre og mer felles beslutningsgrunnlag enn tidligere

3.3 Resultatområder for Oppvekst- og utdanningsavdelingen

3.3.1 Resultatområde 31 – Tilsyn, klagesaksbehandling og lovlighetskontroll

Tilsyn

Grunnskoleopplæringen i kommunene:

Kap 4A Grunnskoleopplæring for voksne: 7 kommuner, ingen avvik

§ 2-15 Gratisprinsippet: 7 kommuner, 3 kommuner fikk avvik.

Kap 5: Spesialundervisning: 3 kommuner, alle fikk avvik

Kap 9A: Elevens skolemiljø: 3 kommuner, 1 kommune fikk avvik

§13-10: Skolevurdering: 1 kommune, ingen avvik

Videregående opplæring/Sør-Trøndelag Fylkeskommune:

§13-10: Skolevurdering: 1 skole, ingen avvik

§2-15: Gratisprinsippet: Alle skoler, ingen avvik

Frittstående skoler

Ordinært tilsyn + spesialundervisning, vurderingssystem og skolemiljø: 4 skoler, avvik ved alle

Spesielt tilsynsoppdrag fra Utdanningsdirektoratet

§8-2 og gruppestørrelse. Beregninger ut fra GSI-statistikk. Avvik skyltes i hovedsak feil rapportering. Alle aktuelle kommuner har enda ikke gitt tilbakemelding.

§3-1, niende ledd om innkjøp av datamaskiner. Ingen avvik.

Generelt om tilsyn

Oppvekst – og utdanningsavdelingen har gjennomført flere tilsyn i kommuner, fylkeskommune og i de frittstående skolene. Tilsynsarbeid krever mye tid og kan gå over relativt lang tid når skoleeier må utforme plan for å lukke avvik. Tilsynet med de frittstående skolene er omfattende da det er vidt spekter et tilsyn vil omfatte, blant annet er økonomi er område som her må vies oppmerksomhet. Rapporter legges ut på vår internettside straks de er utsendt til skoleeier.

Elevenes rettigheter

Det har vært gjennomført tilsyn med tre kommuner og to frittstående skoler med temaet spesialundervisning. For alle fem ble påvist avvik i rutiner og systemer i saksbehandlingen for tilbud om spesialundervisning. Dette er områder som det har vært arbeidet mye med tidligere, men det har i hovedsak vært gjennom veiledning og informasjon. Det synes som om skoleeiers innsats og bevissthet med å etablere gode rutiner, øker betraktelig etter tilsyn.

System for vurdering

Det er gjennomført tilsyn med en kommune og med fylkeskommunen. Begge er store skoleeiere med en rekke skoler. For begge disse skoleeierne ble det funnet at de har et forsvarlig system for vurdering og oppfølging av vurderingene og de nasjonale kvalitetsvurderingene.

Gruppestørrelse

Det ble gjennomført undersøkelser etter beregninger ut fra GSI statistikk og det ble tidlig avklart at der det kunne synes som om det var avvik, hadde det sitt grunnlag i manglende rapportering eller feil i rapporteringen fra skoleeier. Stortingets merknad er relativt overkommelig å følge opp og alle skoleeiere ligger over det minstenivå som tidligere klassesdelingsregler

gir. Pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlighet ved gruppestørrelser, er derimot atskillig vanskeligere å gjennomføre tilsyn med, da den rettslige standarden her bygger på skjønn.

Tilsyn ut fra opplæringslovens gratisprinsipp i § 3 – 1 niende ledd

Tilsynet ble gjennomført etter oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Tilsynsmyndighet ba skoleeier innhente informasjon fra alle sine skoler og ut fra dette gi en redegjørelse til Fylkesmannen. Tilsynes rapport konkluderer med at ingen elever i videregående skoleverk i Sør-Trøndelag blir pålagt å kjøpe inn bærbar PC.

Klagebehandling

Klagebehandling - spesialundervisning

Antall klager på vedtak om spesialundervisning i grunnskolen viser en markert reduksjon sett opp mot situasjonen noen år tilbake i tid. Fylkesmannen har mottatt til sammen 18 klagesaker. For grunnskolen er det behandlet 11 klager til sammen, 6 er ikke gitt medhold, 2 vedtak er opphevet, 2 klagere er gitt medhold og 1 er gitt delvis medhold. For videregående opplæring er det kommet inn 4 klager. Av disse er 3 gitt medhold og 1 delvis medhold. Det er kommet inn 2 klager innen voksenopplæring og her har Fylkesmannen opphevet de to vedtakene det er klaget på. Hva angår spesialpedagogisk hjelp, har Fylkesmannen mottatt 1 klage og også her ble vedtaket opphevet.

Klager på skoleskyss

Fylkesmannen har hatt til behandling 19 klager vedrørende skoleskyss. Hovedgrunnlaget for at det fremsettes klage er at elev/foreldre mener at skoleveien er å anse som særlig farlig eller vanskelig. 2 klager er fremsatt på grunn av kommunen har tatt forbehold om dekking av skoleskyss ved skoleplass på annen skole enn nærskolen og det er fremsatt 2 klager vedrørende organiseringen av skoleskyssen. For 5 av klagesakene er klager gitt medhold, i de øvrige 14 er klager ikke gitt medhold..

Klager på skoleplass

Det har vært til behandling 8 klager ut fra tildeling av skoleplass/avslag på søknad om plass ved annen skole enn nærskolen. Fylkesmannen har gitt medhold i 3 klagesaker, 5 er ikke gitt medhold.

Klager på elevenes skolemiljø

Ut fra bestemmelsene om elevenes skolemiljø i opplæringsloven kap 9a, har Fylkesmannen hatt 20 klagesaker til behandling. Klagene er fremsatt av foreldre, de er fra fire forskjellige kommuner og alle angår det psykososiale miljøet for elevene. Dette er kompliserte saker som i flere tilfeller også har nær tilknytning til læreres atferd. Skolenes forvaltningspraksis i slike saker synes å ha et forbedringspotensiale og Fylkesmannen følger opp dette arbeidet gjennom råd og veiledning og også egne tilsyn. Av de sakene som har vært til behandling, er 5 gitt medhold, 15 er ikke gitt medhold.

Klage på standpunkt karakterer i grunnskolen

102 elever har klaget på 130 fagkarakterer. 14 elever har fått medhold i sine klager på 26 fagkarakterer.

3.3.2 Resultatområde 32 – Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse

Nasjonale prøver

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag hadde svært mye arbeid knyttet til de nasjonale prøvene i 2005. Arbeidet var i stor grad knyttet til informasjon og videreutvikling av den infrastrukturen slik nasjonal oppgave krever. Det store forbedringspotensialet sett fra Fylkesmannens side er knyttet til informasjonsarbeidet. Dette er tatt opp i særskilte møter med utdanningsdirektoratet – og er for omfattende til å nevnes i årsrapporten.

Gjennomføringsåret 2005 var veldig spesielt mht de nasjonale prøvene. Boikott-trusler og faktisk boikott krevde mye arbeid fra embetet. Fylkesmannen har, ved enkelte tilfeller, bedt skoleeiere om å vurdere om den beredskap som finnes er god nok for å sikre ansvaret etter §§ 2-2 og 2-4 i forskriften.

Avgangsprøver, eksamen

Muntlig avgangsprøve

Hver skole fikk tildelt to mulige prøvedager. Dette gjorde at hver sensor kunne brukes på begge dagene. Sensorene som meldte seg ble fordelt til kommunene, men ved forfall fra sensorene hadde vi ingen reserver. Antall sensorer som melder seg til muntlig avgangsprøve er for lite til at prøvene kan gjennomføres uten problemer.

3.3.3 Resultatområde 33 – Kvalitets- og kompetanseutvikling

Skoleporten.no

Fylkesmannen ser en økende tendens til at skoleledere og skoleeiere benytter Skoleporten i sitt løpende utviklingsarbeid. Det er også et poeng at det politiske nivået, i større grad enn før, blir informert om skolens virksomhet. Det er likevel tydelig at de underliggende databasene, Nasjonaleprover.no og Elevinspektørene.no, er like mye brukt – spesielt på skolenivå. Det er spesielt spredningen som kommer fram i elevinspektørene, til forskjell fra snittallet i Skoleporten, som gjør denne databasen mer nyttig i vurderings- og utviklingsarbeid.

Til tross for en økende tendens, opplever Fylkesmannen at mange skoleeiere og –ledere vegrer seg for å bruke de nevnte databasene. Dette skyldes i første rekke mangel på analysekompetanse. Fylkesmannen oppfordrer i stor grad brukerne til å komme i gang – og fokuserer da på at databasene bør være grunnlag for refleksjon – ikke forskning.

Kompetanseutvikling

Fylkesmannen har, gjennom felles møter med kommunale aktører og representanter fra universitet/høgskoler, ønsket å skape en god dialog om kompetanseutvikling. Det er fremdeles en vei å gå, for at tilbydere og etterspørere av kompetanseutvikling skal finne et optimalt skjæringspunkt. Vi føler likevel at det har skjedd en positiv utvikling i så måte. Fylkesmannen har spesielt følt ansvar for midlene knyttet til videreutdanning i Fremmedspråk 2 og KRL. Det ble holdt egne møter mellom interessentene når det gjaldt disse øremerkede midlene.

For KRL-faget ble det i tillegg avholdt to seminarer. Fylkesmannen og Høgskolen i Sør-Trøndelag ga der informasjon om så vel praktiske som faglige implikasjoner ved ny læreplan. Det ble også satt av mye tid til § 2-3a i opplæringsloven.

Fylkesmannen initierte kompetansekartlegging i forkant av arbeidet med kompetanseutviklingen i 2005.

Fylkesmannen vil i tillegg nevne at vi deltar i ulike arbeidsgrupper som direkte er relatert til kompetanseutvikling.

Forsøks- og utviklingsarbeid

Fylkesmannen initierer i liten grad forsøks- og utviklingsarbeid. Vårt arbeid består i hovedsak av veiledning og informasjon til de skoleeiere og skoler som driver slikt arbeid.

Fylkesmannen har i 2005 mottatt søknader om forsøk ut fra opplæringsloven § 1-4 fra seks skoleeiere. Dette har omfattet 12 skoler. Forsøkene har tematisk vært relatert til karakterfritak (1) og fag- og timefordeling (11). Alle søknader ble innfridd.

Fylkesmannen vil også nevne deltakelse i arbeids- og styringsgrupper. Dette er forsøk knyttet til matematikk, veiledning av nyutdannede lærere.

Likeverdig utdanning i praksis

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomførte oppstartsseminaret 13. og 14. oktober 2005 for kommuneledere og ansatte knyttet til opplæring, barnehager og barnevern. I tilknytning til Gi rom for lesing tiltak 18 gjennomfører Fylkesmannen kompetansehevingsprogrammet Språkutvikling og språkvansker hos barn og unge hvor bl.a. arbeidet med minoritetsspråklige er et sentralt tema. Med utgangspunkt i innrapporterte data i tilstandsrapporten har Fylkesmannen tatt opp situasjonen i dialog med aktuelle kommuner.

Gi rom for lesing!

I følge brev fra Utdanningsdirektoratet datert 20.12.05 skal Fylkesmannen rapportere på Gi rom for lesing gjennom særreport. Rapporteringen skjer elektronisk våren 2006.

3.3.4 Resultatområde 34 – Lærings- og oppvekstmiljø

Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling har i 2005 initiert og deltatt i flere ulike program, prosjekter og tiltak med det mål å bedre og utvikle lærings- og oppvekstmiljøet innenfor grunnopplæringen. Et slikt program er Den kulturelle skolesekken. Her har det vært et utstrakt samarbeid med fylkeskommunen og Norsk kulturskoleråd, fylkesavdelingen, i styring og utvikling på fylkesnivå. Arbeidet på fylkesnivå består av utvikling av det profesjonelle formidlingstilbudet på den ene siden og stimuleringsarbeid overfor kommunene, lokal forankring, på den andre siden.

Under dette punktet samler vi også en del prosjekt som har som oppgave å heve kvaliteten og stimulere utviklingen innenfor lærings- og oppvekstmiljøet.

Fysisk aktivitet og måltider i skolen

Hovedmål: Alle elever i grunnskolen skal ha økt fysisk aktivitet i løpet av skoledagen og skolene skal legge til rette for et godt mattilbud og gode rammer for skolemåltidet. Prosjektet ledes av Utdanningsdirektoratet i samarbeid med Helse – sosialdirektoratet. I 2005 ble prosjektet videreført etter oppstart i 2004 og 18 skoler deltok i vårt område. Fylkesmannen har gjennomført samlinger for prosjektkommunene og skolene.

Lærende nettverk

Hovedmål: Gjennom kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling i lærende nettverk skal skoler, skoleeiere og lærerutdanninger bevisstgjøres og kvalifiseres slik at IKT i større grad tas i bruk i læringsarbeidet der det gir faglig og pedagogisk merverdi. Høgskolen i Sør-Trøndelag og NTNU leder hvert sitt nettverk.

Skap muligheter med Den kulturelle skolesekken Mål for prosjektet (bla.):

Å utvikle og utvide kunst- og kulturtilbudet for alle elever i grunnskolen og å øke bevisstheten om kulturbasert satsing i skolen. Prosjektet avsluttet våren 2005

Trøndelagsprosjektet: Om systemrettet arbeid med spesialpedagogiske problemstillinger
Å utvikle handlingskompetanse på valgte områder og å utvikle kompetansen slik at den kommer flere til gode. Samarbeid med kompetansesentre.

Energiopplæring i skolen

Mål: Å fremme forståelse for at det er gjensidige sammenhenger mellom naturgrunnlaget, måten å leve på, økonomien og den politikk som gjennomføres. Prosjekt i samarbeid med Enova.

Trygge barn på kryss og tvers

Tema og prosjekt som har vært fulgt opp i regi av det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet om barn og unge hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:

Nettungen

Barns lese- og språkutvikling

Inn på tunet

Folkehelsearbeidet

Fysisk aktivitet og måltider i skolen

Barns psykiske helse

3.3.5 Resultatområde 36 – Løpende drifts- og forvaltningsoppgaver

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har prioritert:

Likestillingsspørsmål: Gjennom Minerva – om jenter og matematikk faget

Menn i barnehagen – satsingsprosjekt i samarbeid med Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal

Kulturelle skolesekk og Rikskonsert

Embetsoppdrag fra Barne- og familiedepartementet

3.3.6 Resultatområde 41 – Barnehager

Tilskuddsforvaltning

Utbetalt tilskudd i 2005:

	Beløp
Drift av barnehage, kap. 0856.60.40	584 808 413
Investeringsstilskudd til nye barnehager, kap. 0856.61.40	5 042 755
Tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne, kap 586.62.40	43 828 942
Tiltak for å bedre språkforståelse blant minoritetsspråklige, kap 0856.63.40	4 159 380
Skjønnsmidler tilskudd, kap 0856.65.40	95 195 155

Oppgaver etter barnehageloven

I 2005 ble det etablert 1132 nye barnehageplasser i Sør-Trøndelag. Av disse var 676 nye plasser i eksisterende barnehager mens det ble 456 plasser i nyåpnede barnehager.

Fylkesmannen mottok 1 søknad om midlertidig dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning, søknaden ble innvilget. 5 private barnehager klaget på det offentlige tilskuddet. 1 sak ble sendt tilbake til kommunen for ny behandling mens 4 saker ikke fikk medhold. 8 klaget på driftstilskuddet og alle disse fikk medhold. 1 klage på skjønnsmidler ble sendt Kulturdepartementet.

Gjennomføring og formidling av nasjonal barnehagepolitikk

- Utviklingsmidler til barnehager
 - Kr. 60 000 er tildelt 2 regioner – disse regionene får også faglig veiledning tilknyttet etablering av faglige nettverk mellom kommuner og barnehagestyrere i regionene. Tema: Verktøy for vurdering av praksis og den voksnes rolle i arbeidet med barn i barnehagen
 - Kr. 30 000 er tildelt en region til støtte for prosjekt som handler om barnehagenes arbeid for å hindre mobbing i barnehagen. Tema: Trygge barn i trygge barnehager
 - Kr. 40 000 er tildelt barnehager som deltar i Ineterreg-prosjektet – nettverksarbeid mellom barnehager i Jämtland, Nord- og Sør-Trøndelag. Tema: Barns medvirkning og pedagogisk dokumentasjon
- Kjøp av tjeneste fra DMMH. Høgskolelektor Kari Kvistad har gjennomført faglig veiledning i kommuner og barnehager i 3 regioner. Tema: Verktøy for vurdering av praksis og den voksnes rolle i arbeidet med barn i barnehagen
- Likestilling i barnehagen
Kr 100.000 er i hovedsak brukt til å dekke studietur til Stockholm der representanter fra der 12 personer fra det regionale nettverket besøkte lærerhøgskolen v/ Hillevi Lenz Taguchi og Järfälla kommune.
- Omfatter drifting av tiltak tilknyttet arbeidet med barnehageutbygging, implementering av lov og rammeplan, tverrfaglig og forebyggende arbeid og kvalitetsutvikling
- 2 kontaktmøter/erfaringsamlinger med kommunene. Tema: Ny lov og revidert rammeplan – med spesielt fokus på barnehagens innhold og barns medvirkning
- Studietur og besøk i enkelte kommuner
Tiltak i egen regi og i samarbeid med Husbanken, fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Møre- og Romsdal fylke. Tema: Barnehagereformen – med spesielt fokus på utbygging, tilskuddsordninger, økonomisk likeverdig behandling og kommunenes myndighetsutøvelse
- Tverrfaglig arbeid. Tema: Nettungen, barns språkutvikling og likeverdig behandling

3.3.7 Resultatområde 42 – Familierett

I tillegg til Familievernkontoret i Sør-Trøndelag har fylket 11 eksterne meklere. Antall meklere synes å være tilstrekkelig i forhold til antall henvendelser. Det er arrangert to fagsamlinger for meklere, begge i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Familievernkontoret i Sør-Trøndelag følger opp de eksterne meklere med råd og veiledning etter avtale med fylkesmannen.

Det er gjennomført 807 meklinger i Sør-Trøndelag. Dette er en økning på 3,6 % i forhold til 2004.

Det er en betydelig nedgang i antall meklinger etter barneloven i 2005.

3.3.8 Resultatområde 44 – Familievern

Fylkesmannen har gjennomført lovpålagt tilsyn med Familievernkontoret i Sør-Trøndelag i henhold til lov om familievernkontor § 3. Tilsynet omhandlet følgende emne:

Familievernkontorets praksis og oppfølging av Forskrift om journalføring ved familievernkontorene, fastsatt av Barne- og familiedepartementet 23.oktober 1998.

Tilsynet ble gjennomført ved intervju av 5 ansatte, samt innsyn i utvalgte klientjournaler.

Oppsummert vil Fylkesmannen trekke fram følgende punkt:

Arkivet hadde god orden, oversiktelige klientjournaler og klare kontortekniske rutiner
Kontoret kan forbedre de skriftlige rutinene i forbindelse med Forskrift om journalføring ved Familievernkontor

Adgang til journal – oppbevaring. Kontoret bør endre noe på sin praksis samt lage skriftlige rutiner i samsvar med § 7 i forskriften

Det vises til egen rapport etter tilsynet.

Fylkesmannen har ikke mottatt klage på Familievernkontoret i Sør-Trøndelag i 2005

3.3.9 Resultatområde 45 – Barnevern

Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av den kommunale barneverntjenesten

Tilsyn med barneverninstitusjoner i 2005:

Navn på institusjon	Navn på avdeling	Eierforhold	Antall lovpålagte besøk 2005	Antall gjennomførte besøk 2005
Bragetun Ungd.hjem	Gamle Åsvei	Privat	2	2
Buan gård		Privat	2	3
Catharinasenteret		Kommunal	2	2
Gartnerhaugen		Kommunal	2	2
Gjertrud stuggu		Privat	1	1
Heggli B. Og U.hjem		Privat	2	2
Kletten Fjellgård	Granhaugen	Privat	4	4
Kletten Fjellgård	Bjørndalen	Privat	2	2
Kletten Fjellgård	Åfjord	Privat	2	2
Kvammen gård		Statlig	4	4
Mobilt Innsatsteam		Privat	1	1
Orkdal Barnev.senter		Statlig	2	2
Ranheim Vestre		Kommunal	3	3
Storbuan gård		Statlig	4	4
Stormyra Ritell		Privat	4	4
Sørli Gård		Kommunal	2	2
Ungplan		Privat	1	1
Villa Vika	Muruvik	Privat	2	2
Villa Vika	Vuluvegen	Privat	2	2
Villa Vika	Enetiltak	Privat	2	2
Våre Hjem	Selsbakk	Privat	3	3
Våre Hjem	Tanem	Privat	2	2
Sum:	22		51	52

Individtilsyn: 52 tilsyn= 100 % av lovpålagte tilsynsbesøk.
Samtaler med 75 barn

Systemrevisjon: 13 systemrevisjoner, 16 avvik og 5 merknader

Institusjonene ble revidert i forhold til følgende tema:

Beboernes korrespondanse

Medisinsk tilsyn og behandling

Beboernes adgang til å benytte telefon

Urinprøvetesting

Beboernes rett til å bevege seg i og utenfor institusjonens område

Tilbakeføring etter rømming

Politiattester

Vern om personlig integritet

Bruk av tvang

Fylkesmannen har i 2005 mottatt 1 klage og 7 beklagelser fra beboere eller pårørende om forhold som har med institusjonsoppholdet å gjøre.

Bruk av tvang

Bruk av tvang ved institusjoner i Sør-Trøndelag:

Type tvang (§ i forskrift om rettigh. og tvang)	Antall 2005	Antall 2004	Antall 2003
Kontroll av post (RT § 8)	0	0	0
Kroppsvisitasjon (RT § 14)	9	3	10
Ransaking av rom og eiendeler (RT § 16)	21	29	36
Beslaglegging og tilintetgjøring (RT § 17)	7	7	2
Tvang i akutte faresituasjoner (RT § 18)	55	93	113
Tilbakeføring ved rømming (RT § 19)	11	6	0
Nekting av besøk (RT § 21)	0	0	0
Nekting av telefonkontakt (RT § 22)	3	0	0
Begrensning i adgangen til å bevege seg utenfor institusjonens område (RT § 23)	6	0	2
Urinprøver (RT § 24)	1	1	0
Sum	113	139	164

Oppfølging av den kommunale barneverntjenesten

Ved utgangen av 2005 hadde 2284 barn hjelp fra kommunenes barneverntjeneste. 464 barn er under omsorg. I Sør-Trøndelag er det 393 barn som bor i fosterhjem. Det er rapportert om at 73 barn som bor i fosterhjem i Sør-Trøndelag er uten tilsynsfører.

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med barneverntjenesten i 8 kommuner. Hensikten med tilsynet var å undersøke om kommunene utfører sine oppgaver ved plassering av barn i institusjon og fosterhjem i tråd med krav i barnevernloven, dette som en del av et landsomfattende tilsyn. Tilsynet er gjennomført etter Systemrevisjonsmetode. Det er gitt merknad og /eller avvik til samtlige av de 8 kommunene. Oppsummert avdekket tilsynet flere mangler i henhold til lovkrav, herunder mangelfullt når det gjelder tiltaks- og omsorgsplaner, mangelfull oppfølging av barn i fosterhjem i forhold til krav i forskrift.

Fylkesmannen har mottatt 31 henvendelser i 2005, der de aller fleste er beklagelser over manglende oppfølging, uenighet i valg av tiltak, og klager fra fosterforeldre eller personer som ønsker å bli godkjent som fosterforeldre. Av de 31 henvendelsene som er registrert er det 6 klagesaker. Tre vedtak er opphevet, tre vedtak er stadfestet. I de aller fleste beklagelsene der Fylkesmannen har gått inn som tilsynsmyndighet har en avsluttet saken med brev, der det konkluderes med at Fylkesmannen ikke har funnet kritikkverdige forhold fra kommunens side.

Kompetansetiltak/ Informasjonsvirksomhet

Det har vært gjennomført en kursdag for ansatte i kommunale, private og statlige barnevern-institusjoner, en kursdag i barnevernrett for ansatte i barneverntjenesten og en samling for barnevernledere i kommunene.

De faglige nettverkene for ansatte i barneverntjenesten har fått midler til eget bruk for kompetanseutvikling og har vært fulgt opp tett av Fylkesmannen.

Det har vært flere møter med samarbeidspartnere, Barne- ungdoms- og familieetaten, region Midt-Norge, fylkesmannsembetene i region Midt og embetene i de nordligste fylkene.

3.4 Resultatområder for Sosial- og helseavdelingen

3.4.1 Resultatområde 71.1 - Folkehelse generelt

Arbeidet med partnerskap for folkehelse er kommet godt i gang med god forankring både hos fylkesmannen og i fylkeskommunen. Det er inngått en samarbeidsavtale omkring temaet mellom fylkesmann og fylkeskommune. I tillegg til at det er etablert en tverrfaglig gruppe internt hos fylkesmannen, er det opprettet en styringsgruppe som ledes av en fylkespolitiker. I Sør-Trøndelag har 15 kommuner status som Fysak-kommuner. Flere av disse er også med som partnerskapskommuner. I tillegg er det og etablert et forpliktende samarbeid med Høgskolen i Sør-Trøndelag avdeling lærerutdanning og helse- og sosialutdanning, Organisasjonen Voksne for barn, samt frivillig sektor representert med FRIFO (friluftslivets fellesorganisasjon). Arbeidet ut mot kommunenivå har bestått av koordinering, faglig påfyll og forankringsarbeid. Høsten 2006 starter et etterutdanningstilbud for personell med treårig høgskoleutdanning i regi av høgskolen i Sør-Trøndelag. Tema er fysisk aktivitet, ernæring og målgruppen er barn og unge. Av andre samarbeidsparter i partnerskapet kan nevnes NTNU, St Olav (HF), Turistforeningen, LHL, Nasjonalforeningen for folkehelse og Kreftforeningen.. Det er utarbeidet et handlingsprogram for folkehelsearbeidet som skal behandles i fylkestinget i februar 2006. Fylkesmannen skal som et ledd i embetets satsing lage et eget strategidokument for folkehelse. Her vil forebyggendeområder som er relevant for folkehelsesatsingen også fra de andre avdelinger hos fylkesmannen bli beskrevet. Alt arbeid innen ernæring, fysisk aktivitet og tobakk blir sett i sammenheng med partnerskap for folkehelse. I 2006 vil Psykisk helse i skolen komme inn som en sentral aktivitet i folkehelsesatsningen.

3.4.2 Resultatområde 71.2 – Miljørettet helsevern

I 2005 har Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag behandlet en klagesak om miljørettet helsevern. Saken gjaldt støy fra skytebane. I tillegg har vi avvist to støysaker hvor klagerne rettet klagen direkte til Fylkesmannen i stedet for kommunen. Disse sakene ble oversendt kommunen som rette vedkommende. Videre ble det i 2005 gitt noe råd og veiledning på lovverket.

I 2005 ble det også gitt særskilt oppfølging i forbindelse med at Fylkesmannen i 2004 behandlet en klagesak som gjaldt en planlagt ballbinge ved en skole i Trondheim. Flere grunnleggende spørsmål og forhold knyttet til manglende eller uklart regelverk kom frem under vår saksbehandling. Saken ble derfor oversendt Helse- og Omsorgsdepartementet. Med bakgrunn i spørsmålsstillingene nedsatte departementet en bredt sammensatt arbeidsgruppe med representanter fra flere departementer og faginstanser. Høsten 2005 kom arbeidsgruppen med et forslag til en nasjonal veileder for håndtering av helsemessige aspekter ved etablering av ballbinger.

3.4.3 Resultatområde 71.3 – Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Ernæring: Gjennom ressursgruppen ernæring har følgende områder blitt prioritert: mat i barnehage, skolefrukt, skolemåltid, grønne kantiner og vann som drikke. Videre har vi påbegynt arbeid omkring mat ved idrettsarrangement. Det har blant annet vært arbeidet systematisk med tema opp i mot media. Det er under utarbeidelse en kartlegging av mat i SFO. Fire personer fra Sør-Trøndelag har deltatt på kurslederkurs i ernæring. Dette arbeidet skal systematiseres opp i mot partnerskapet. Fylkesmannen deltar i en egen ressursgruppe for ernæring i regi av Norges Astma og allergiforbund. I tillegg deltar vi og i nettverk for ernæring i regi av Sosial- og helsedirektoratet, Mattilsynet og miljørettet helsevern.

Fysisk aktivitet: I Sør-Trøndelag er 15 kommuner med som Fysak-kommuner. Alle disse har en politisk forankring av arbeidet. Det er laget tiltaksplaner/handlingsplaner. Fysak-koordinator i fylkeskommunen har koordineringsansvaret i samarbeid med fylkesmannen. Arbeidet med prosjektet fysisk aktivitet og skolemåltid er koordinert fra Oppvekst- og utdanningsavdelingen i tett samarbeid med Sosial- og helseavdelingen. Det er i dag med 32 skoler hvorav 3 videregående.

Vi har etablert et samarbeid med prosjekt ”Overvekt” ved St Olav (HF). Arbeidet består i at vi bidrar til at kommuner etablerer modeller i kommunen som kan tilbys denne gruppen pasienter både før henvisning, samt etter utskrivning fra sykehuset. Arbeidet er sett i en sammenheng med Fysak-satsingen. Voksne er en prioritert målgruppe, men det arbeides også for å få til tilbud på kommunalt nivå for overvektige barn og unge.

Tobakk: Gjennom arbeidet med ressursgruppen tobakk har følgende områder blitt prioritert: VærRøykfri, Røykfrie gravide, røykesluttkurs og røykeforebyggende arbeid i videregående skole. Sør-Trøndelag ligger dårlig an i skoler som deltar i VærRøykfri. Det er etablert samarbeid med medisinstudentene ved NTNU omkring det røykeforebyggende arbeid for ungdom. Se www.pustepilotene.no. I forhold til røykesluttkurs har vi engasjert også privat næringsliv. Vi har og et samarbeid med apotekene i fylket gjennom ressursgruppemøter. Vi har støttet opp om arbeidet i Trondheim kommune i forhold til røykeforebyggende arbeid i helsestasjoner. Her kan en i dag vise til gode resultater i forhold til antall gravide som røyker. Det er også etablert et samarbeid omkring lokal oppfølging av røykesluttkurs med Landsforeningen for hjerte- lunge og Nasjonalforeningen for folkehelse. I ressursgruppen sitter og representanter fra Kreftforeningen i Midt Norge.

3.4.4 Resultatområde 72.1 – Fastlegeordningen og almenntjenesten

I Sør-Trøndelag ble det opprettet 5,3 nye legehjemler i kommunehelsetjenesten i 2005, alle i Trondheim kommune. Disse hjemlene gikk til styrking av bl.a. tilsynlege ved sykehjem. Trondheim har laget en opptrappingsplan for legehjemmelbehov i kommunen som også viser fortsatt behov for nye hjemler. Ut over dette har det ikke vært opprettet nye hjemler i fylket.

Enkelte mindre utkantkommuner er fortsatt sårbare mht. legedekning. Det arbeides for å etablere flere ulike former for interkommunalt samarbeid, men dette tar tid og byr på mange utfordringer. Tydal kommune har ikke hatt fastlege siste året, men hatt meget stabil vikarlegedekning. Fra mars/april 2006 blir det tilsatt ny fastlege / kommunelege I i Tydal. Ingen kommuner i fylket har fått suspensjon fra fastlegeordningen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er noe bekymret for deler av det offentlige allmenntjeneste arbeidet, særlig tilsynslegearbeidet ved sykehjem. Det har, så langt man kjenner til, ikke vært noen reduksjon i ressursene til denne tjenesten siste året. Imidlertid er tidsbruken som er satt av fra før så lavt at det reelle tilbudet til pasienter med stadig mer komplekse medisinske tilstander blir marginalt.

Tidsressursen som er satt av til det samfunnsmedisinske arbeidet i kommunene i fylket er ikke endret det siste året. Fortsatt er denne delen av helsetjenesten under sterkt press med tanke på å ha muligheter til å utføre de oppgaver som tilligger dette området. Prosjekt med interkommunalt samarbeid innen samfunnsmedisinsk fagfelt er under utvikling i en del av fylket (Fosen-kommunene).

3.4.5 Resultatområde 72.3 – Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Trondheim fengsel er eneste fengsel i Sør-Trøndelag. Fengselet har en godt utbygd helsetjeneste, men samarbeidet med spesialisthelsetjenesten er sårbart. Undersøkelse og behandling i spesialisthelsetjenesten er avhengig av personellressurser til framstilling. Medfølgende personell er enten fra fengselet eller fra politiet, og ressursmangel her gjør at planlagte konsultasjoner må avlyses. Mange innsatte vurderes å ha behov for psykiatrisk behandling på spesialistnivå, men dette er et tilbud som er vanskelig å gjennomføre på grunn av behov for hyppige konsultasjoner. Fylkesmannen/Helsetilsynet i Sør-Trøndelag hadde høsten 2005 et møte med fengselhelsetjenesten hvor blant annet denne problemstillingen ble tatt opp. En mulig løsning som fengselhelsetjenesten ville arbeide videre med var å få faste besøk i fengselet fra psykiater i samarbeid med St. Olavs Hospital HF. Representanter fra Den europeiske menneskerettighetskommissjonen besøkte også Trondheim fengsel i 2005 og påpekte den samme mangelen på psykiatritjenester.

Når det gjelder tannhelsetjenesten har Sør-Trøndelag fylke ikke satt opp innsatte i fengsel som en prioritert gruppe. Fylkesmannen kjenner for tiden ikke til hvordan fengselet løser tannlegebehovet for sine innsatte.

3.4.6 Resultatområde 72.4 – Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Vi har bidratt til å gi informasjon til kommunene omkring veileder om helsetjenestetilbudet til asylsøkere og flyktninger. Aktivitet er gjennomført både gjennom fylkesmannens hjemmeside samt i ulike sammenhenger hvor fylkesmannen har møtt kommunene. Det har og vært orientert om resultater etter tilsyn med denne tjenesten i 2004- 2005.

3.4.7 Resultatområde 72.10 – Smittevern

Ifølge en kartlegging i slutten av 2004 manglet 11 kommuner i Sør-Trøndelag med til sammen 14 sykehjem, fortsatt infeksjonskontrollprogram. I forbindelse med dette organiserte vi den 8. juni 2005 en dugnad for ferdigstilling av infeksjonskontrollprogram i kommunale sykehjem. Det kom deltagere fra 10 kommuner. Deltakerne var først og fremst fra kommuner som mangler kontrollprogram, men det var også noen deltagere fra kommuner som ønsket å utbedre programmet og/eller å lære fra andre. Vi har ikke gjennomført en ny kartlegging for å kontrollere hvor mange kommuner som har utarbeidet infeksjonskontrollprogram ved slutten av år 2005, men vi har god grunn til å tro at det nærmer seg full dekning i fylket. For tiden har vi ikke planlagt spesiell oppfølging for dette temaet i år 2006.

Alle kommuner i Sør-Trøndelag har ved slutten av 2005 en godkjent smittevernplan hvor tuberkulosekontrollprogram er innarbeidet. Tuberkulosekontroll var tatt med som et av de presenterte temaene på Smittevernkonferansen i Sør-Trøndelag 16. september 2005. Her deltok 22 av fylkets 25 kommuner. Et foredraget fra Folkehelseinstituttet fokuserte særlig på erfaringene etter Mantoux-innføringen og kommunens håndtering av problemene som oppstår når personer nekter den obligatoriske TB-kontrollen. Vi sitter med inntrykk av at tuberkulosekontrollen i fylket fungerer bra og for tiden er det derfor ikke planlagt spesielle oppfølgings tiltak fra vår side i 2006.

Etter tett oppfølging fra vår side har som nevnt alle kommunene i fylket i løpet av 2005 ferdigstilt en smittevernplan som fyller kravene. Likeså har alle kommuner som ved starten av 2005 manglet godkjent plan for helsemessig og sosial beredskap utarbeidet det nødvendige planverk, som bl.a. er avstemt med kommunenes smittevernplan.

Etter hva vi erfarer er det ikke vanskelig å få adekvat samhandling mellom 1. og 2. linjetjenesten på gang i situasjoner hvor dette er påkrevd. Det er et klart tilbud fra St. Olavs hospital

om bistand med kompetanse til kommunene og angjeldende avdeling på sykehuset er meget lett tilgjengelig for smittevernleger som søker om råd. Vi kan ikke se at spesiell oppfølging her er nødvendig.

I 2005 medførte Legionellaepidemien mye arbeid for smittevernlegene i kommunene. Fra vår side gjennomførte vi en kartlegging om hvorvidt kommunene hadde lyktes med å komme i mål med denne oppgaven. Inntrykket er at alle kommuner har kartlagt mulige smittekilder samt gitt råd om riktige temperaturforhold i varmtvannsberedersystemer på adekvat måte.

Smittevernkonferansen i Sør-Trøndelag 2005 og øvelsen Helsemessig- og sosial beredskap ble gjennomført 16. september med over 60 deltagere fra 22 av fylkets 25 kommuner. Programmet og alle foredrag er lagt ut på Fylkesmannens hjemmesiden (se www.fmst.no under gjennomførte kurs og konferanser). Følgende tema ble behandlet:

- Legionellose: epidemiologi, utbruddstiltak, nye forskrifter, hva forventes av kommunene
- Tuberkulose: utfordringer i tuberkulose-arbeidet, erfaring med overgang til Mantoux
- Fugleinfluensa og pandemiberedskap, hva må kommunene gjøre
- Sosial- og helsemessig beredskap: St. Olavs hospitals scenarier for pandemisk influensa og gjennomføring av praktisk øvelse

Basert på tilbakemeldingene fra deltagere (se også evalueringsskjema på hjemmesiden) var dagen vellykket.

Dagen var et samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og sykehushygienisk avdeling St. Olavs hospital. Folkehelseinstituttets innledning var av høyt kvalitet og stimulerende. Det samme gjelder innledningen ved sykehushygieniker St. Olavs hospital om sykehusets scenarier for en situasjon med pandemisk influensa. Vi skulle gjerne ha sett at en av direktoratets medarbeidere kunne ha besvart de mange spørsmålene omkring sentrale myndigheters håndtering av legionellaepidemien i Østfold.

Smittsomme sykdommer stiller oss overfor stadig nye utfordringer. Dette sammen med tilbakemeldingene fra deltagerne tilsier en viss regelmessighet i smittevernkonferanser for å holde de aktuelle yrkesutøvere oppdatert. Med hensyn til øvelser på helsemessig- og sosiale beredskap antydte deltagere en øvelse hvert 2. til 3. år som hensiktsmessig. Vi sitter med inntrykket at en slik hyppighet (minimal en gang hvert tredje år, maksimal en gang hvert andre år) også vil være adekvat for smittevernkonferanser.

3.4.8 Resultatområde 73.1 – Rapportering lov om sosiale tjenester

Fylkesmannen er overprøvingsinstans for kommunale vedtak om bruk av makt og tvang overfor psykisk utviklingshemmede, og mottaker av kommunale beslutninger om melding om skadeavvergende tiltak overfor samme målgruppe. Fylkesmannen rapporterer til Helsetilsynet om dette området.

Fylkesmannen har fokus på individuell behovsprøving i all saksbehandling etter sosialtjenesteloven, og spesielt i overprøving av kommunale vedtak om bruk av makt og tvang. Alle meldinger om skadeavvergende tiltak gjennomgås og det gis skriftlig tilbakemelding til kommunen dersom det er nødvendig å påpeke mangler i saksbehandlingen.

Fylkesmannen arrangerer årlig en konferanse for kommunenes faglig ansvarlige og saksbehandler/miljøarbeidere. Konferansen omfatter informasjon om saksbehandling, gjennomgang av lovverk og tema av mer faglig karakter.

Miljøpersonalet for tjenester etter kap. 4A er ofte ansatte i kommunens pleie- og omsorgstjeneste. Dette vil være målgruppe for den saksbehandlingopplæring som er omtalt under kompetanseutviklingstiltak.

Fylkesmannen har i 2005 vært behjelpelig med å innhente informasjon fra kommunene om økonomisk sosialhjelp til familier hvor barnet har egen inntekt og kommunenes praktisering av ekstra økonomisk sosialhjelp i forbindelse med jul, etter forespørsel fra direktoratet.

3.4.9 Resultatområde 74.1 – Tiltaksplan mot fattigdom

Økonomisk rådgivning

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2005 deltatt aktivt i Sosial- og helsedirektoratets sentrale arbeidsgruppe som er nedsatt for å videreføre og trappe opp arbeidet med økonomisk rådgivning i fylkene. Videre har vi et ansvar for region Nord, noe som blant annet innebærer å oppdatere regionens representanter.

I juni 2005 ble det arrangert et dagskurs for de økonomiske rådgiverne i fylket. Temaet var privatøkonomisk rådgivning i fylkene. Om lag 35 ansatte fra kommunenes 1. linje møtte. I november 2006 ble det avholdt et todagers grunnkurs for saksbehandlerne fra kommunenes sosialtjeneste. I alt 60 personer fikk opplæring i sentralt lovverk og metode knyttet til økonomisk rådgivning.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har bidratt til å informere kommunene i hele region Nord om Høgskolen i Lillehammer sitt tilbud om videreutdanning i økonomisk rådgivning. Vi har gitt to ansatte fra eget fylke økonomiske tilskudd i forbindelse med gjennomføring av denne utdanningen.

I tillegg har vi brukt kanaler som e-post, fylkesmannens hjemmeside og annen møtevirksomhet for å spre informasjon om satsningen på området økonomisk rådgivning og faglig oppdatering.

Kartlegging i sosialtjenesten – KIS

I september 2006 gjennomførte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag en todagers konferanse om kartleggingsverktøyet KIS. Målgruppen var ledere og tiltaksarbeidere i sosialtjenesten. Den 2-dagers konferansen kombinerte opplæring i fagverktøyet og fagtema. Av fagtema fokuserte vi på sosialfaglig tilnærming/relasjonsarbeid, tverretattlig samarbeid og juridiske emner knyttet til det tverrfaglige samarbeid. I tillegg holdt to kommuner innlegg om sine erfaringer om bruk av kartleggingsverktøyet. En representant fra Sosial- og helsedirektoratet redegjorde for NAV-arbeidet.

For at flest mulig at fylkets kommuner skal ta i bruk KIS, tilbød Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i november 2006 kommunene praktisk bistand til blant annet å laste ned programvaren. Vi knyttet til oss en fra Sosial- og helsedirektoratets supportgruppe som har vært rundt i fylket. Foruten praktisk bistand, har det vært gitt nyttige tips rundt det å implementere KIS i det daglige arbeid. I alt 9 kommuner har takket ja til dette tilbudet. Det opplyses at også representanter fra trygd og Aetat i noen av kommunene har deltatt på dette praktiske opplæringsstilbudet.

I alt 7 kommuner brukte KIS aktivt før den praktiske opplæringsrunden startet.

Oppfølging av satsing for å forebygge og bekjempe bostedsløshet

I oktober 2005 arrangerte Fylkesmennene i Trøndelagsfylkene og Husbankens Regionkontor i Trondheim en todagers Boligsosial dialogkonferanse. Det møtte cirka 100 personer. Foruten deltagere fra kommunene, møtte også statlige aktører, bruker- og frivillige organisasjoner. I tillegg til informasjon om strategien, ble det lagt opp til erfaringsutveksling mellom kommunene med sikte på utveksling av ideer og hvordan de skulle komme videre i det boligsosiale arbeidet.

Den 09.08.2005 oversendte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag den boligsosiale handlingsplan vedrørende Nasjonal strategi mot bostedsløshet. Dokumentet inneholder gjennomførte og planlagte aktiviteter sett opp mot de ulike resultatmål i strategien ”På vei til egen bolig”.

Fra starten av 2005 mottok kommunene Trondheim, Malvik og Melhus Sosial- og helsedirektoratets tilskudd til oppfølgingstjenester i bolig for bostedsløse og rusmiddelmissbrukere. På slutten av året fikk også Røros og Ørland kommune slike tilskudd.

I august 2005 startet Husbanken og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag opp et kommunenettverk. Her deltar blant annet tilskuddskommunene Melhus og Malvik. Det har til nå vært avholdt regelmessige møter med tema knyttet opp mot strategiens resultatmål. På slutten av året arrangerte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag en studietur til Bergen hvor kommunene fra nettverket og andre aktuelle kommuner deltok, herunder Ørland kommune. Studieturen var ment å gi deltagerne faglig påfyll, erfaringsutveksling, gode ideer samt å inspirere til ny forsøksvirksomhet i kommunene.

Fylkesmannen har for øvrig regelmessig kontakt og dialog med tilskuddskommunene gjennom blant annet tilskuddsforvaltningen, møter mv.

3.4.10 Resultatområde 75.3 – Lov om transplantasjon

I 2005 ble det ikke behandlet saker etter lov om transplantasjon

3.4.11 Resultatområde 75.6 – Særfradrag

Antall behandlede saker i 2005 er 6 stk.

3.4.12 Resultatområde 75.8 – Pasientjournaler

Antall behandlede saker i 2005 er 2 stk.

3.4.13 Resultatområde 76.1.1 – Kvalitet i pleie- og omsorgssektoren

Dette må sees i sammenheng med Rekrutteringsplanen. I 2005 har i overkant av 400 ansatte i pleie/ og omsorgssektoren vært med på kompetansehevende-/ kvalitetshevende tiltak. Fylkesmannen har arrangert konferanser i tre regioner, i samarbeid med Ressurs-senter i fosenregionen, fjellregionen og Brundalen, (for Trondheim og randkommunene). Målgruppe var etatsjefer/institusjoner, tillitsvalgte, rådmenn og politikere i kommunene, KS, Fagforbundet og fylkeskommunen. På samlingene har fylkesmannen gitt tilbud om et EDB-basert verktøy for kompetanseplanlegging.

Vi la til rette for Work-shops, der kommunene diskuterte kompetansebehov, hvilke prioriteringer de ville foreta, og hvilke utfordringer de så etter rekrutteringsplanen ble avsluttet per 31.12.2006. Her var HIST aktive med. Dekan Lars Nygaard viste til Sintef-undersøkelsen om ledelsesutfordringer i pleie- og omsorg. Som et resultat av dette har HIST i høst satt i gang et desentralisert opplegg: Eldreomsorgens ABC, og Ledelsesutfordringer i pleie- og omsorgssektoren. Dette er i sin helhet dekket av fylkesmannen gjennom rekrutteringsplanen.

I mai inviterte fylkesmannen og fylkeskommunen til en konferanse for lærere i studieretning for helse- og sosialfag. Tema var lærerrollen, ny struktur for utdanningsprogram for helse- og sosialfag, forsvarlighet i skjæringspunktet mellom fag og juss, og folkehelse. Det var første gang denne lærergruppa var samlet for å drøfte disse tema.

3.4.14 Resultatområde 76.1.2 – Saksbehandling i helse- og sosialsektoren

I november avholdt fylkesmannen grunnkurs i saksbehandling for ca 30 ansatte i pleie- og omsorgstjenestene for Fosen-kommunene, etter oppfordring. Målgruppe for kurset var ledere og ansatte i P/O-tjenesten som utreder søknader om tjenester, som fatter vedtak om tildeling, endring eller avslag på søknad om helse- omsorgs- og sosialtjenester, og som forbereder klagesaker som skal behandles av kommunalt klageorgan, Helsetilsynet i fylket og/eller fylkesmann.

Her var veilederen i saksbehandling og dokumentasjon for pleie- og omsorgstjenesten (IS-1040) utgangspunkt, og forfatterne av veilederen var kursledere.

De samme kurslederne holdt samling for videregående for ca 100 ansatte fra hele fylket, med hovedvekt fra Trondheim kommune. Målsettingen med videregående kurset var å bidra til aktiv bruk av veilederen for at saksbehandlingen skal skje i tråd med myndighetskravene. Videre å styrke saksbehandlerkompetansen ved å fokusere på komplekse og vanskelige saker. Kurset la hovedvekt på løsning av case med identifikasjon og praktisering av aktuelle myndighetskrav.

3.4.15 Resultatområde 76.1.3 – Tjenester til eldre

Fylkesmannen har utarbeidet halvårige rapporter til Helse- og omsorgsdepartementet med oversikt over utviklingen. Rapporteringen har funnet sted per 01.02.05 og 15.08.05.

Kartleggingsskjema for utredning av demens kom først på slutten av året. Ingen rapportering i 2005.

3.4.16 Resultatområde 76.1.4 – Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Det var to kommuner i fylket som hadde yngre funksjonshemmede boende i sykehjem. Tilbakemelding til Sh-dir. har skjedd.

3.4.17 Resultatområde 76.3.2 – Rusmiddelarbeid

Fylkesmannen videreførte i 2005 arbeidet med å koordinere og tilrettelegge opplæringstiltak rettet mot sosialtjenestens arbeid med tunge rusmiddelmissbrukere, med vekt på virkningene av rusreformen. Det ble avholdt 2 konferanser innenfor dette området, der Midt Norsk kompetansesenter for rusfaget, var en viktig samarbeidspartner.

Tverrfaglig samarbeid innad i kommunene, og mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten, har vært i fokus på samlinger og på fylkesmannens møter med de faglige foraene/fagnettverkene. Det har og vært fokus på bruk av individuell plan for rusmiddelmissbrukere med et sammensatt og langvarig hjelpebehov.

Opplæring, refleksjon og faglige fora, er også i 2005 blitt brukt til å forankre kunnskapen i det daglige arbeid med rusmiddelproblematikk i kommunene. Det har vært arbeidet med å videreutvikle foraene til mer tverrfaglige grupper.

Det har vært ett tett samarbeid med Husbanken i forhold til satsning på tilpassede boliger for denne gruppen. Flere kommuner arbeider spesielt med tilrettelegging og oppfølging i bolig og oppfølging generelt for rusmiddelmissbrukere. I disse tiltakene har fylkesmannen vært inne med råd og veiledning.

3.4.18 Resultatområde 76.4.1 – Habilitering og rehabilitering, - koordinering og samhandling

Alle kommunene i Sør-Trøndelag fikk noe generell rådgivning ved Fylkesmannens kartlegging av diverse forhold i helse- og sosialtjenesten i 2004. Kartleggingen ble etterfulgt av en rapport til alle kommunene i mai 2005. I dette inngikk både om det var etablert koordinerende enhet og om det var iverksatt systemer for individuell plan. Kartleggingen viste at det var store sprik på hvordan tjenestene ble koordinert og utydelig hvordan krav om koordinerende enhet var ivaretatt. De fleste kommunene hadde systemer for individuell plan, men dette var i ulik grad iverksatt.

Fylkesmannen har i 2005 medvirket i temadag for kommunene og spesialisthelsetjenesten om individuell plan. Temadagen ble initiert av St. Olavs Hospital HF og Kommunenes Sentralforbund. Fylkesmannen har vært pådriver i bruk av individuell plan i opplæringsksamlinger i interkommunale nettverk for kommunene i Gauldalsregionen og i Trondheim, samt i læringsnettverkene for rus og psykiatri i kommunene på Fosen. I dette har bruk av individuell plan vært sentralt.

Fylkesmannen og Helsetilsynet i Sør-Trøndelag gjennomførte tilsyn med helse- og sosialtjenester til voksne med langvarige og sammensatte behov i fire kommuner i 2005. I dette tilsynet var koordinerende enhet og individuell plan sentrale elementer. Kun en av de fire tilsette kommunen hadde en entydig og formalisert koordinerende enhet. Det synes å herske uklarhet om hva myndighetskravet om koordinerende enhet innebærer med hensyn til innhold. De fleste av kommunen hadde verktøy for individuell plan, men for den brukergruppen som tilsynet omfattet var det kun for et fåtall utarbeidet individuell plan. Selv om individuell plan utarbeides til eksempelvis barn eller psykiatriske pasienter, er erfaring og kunnskap om dette i liten grad viderefremmet og fulgt opp for voksne pasienter med kroniske og sammensatte lidelser. De tilsette kommunene har arbeidet seriøst med å lukke avvikene fra tilsynet, noe som har medført formalisering av koordinerende enhet samt iverksetting av systemer for bruk av individuell plan.

Fylkesmannen og Helsetilsynet vil følge opp med flere tilsyn hvor koordinerende enhet og individuell plan er sentrale elementer i 2006.

Det er imidlertid vanskelig både for Fylkesmannens rådgivningsvirksomhet og Helsetilsynets tilsyn at myndighetskravet om koordinerende enhet er så diffust og lite konkretisert i form av retningslinjer/veiledere fra lovgiver og fagdirektorat. Et problem er at kravet kun er hjemlet i helselovgivningen (forskrift om habilitering og rehabilitering). Et annet at innholdet i kravet i så liten grad er tydeliggjort. Det stilles krav om at kommunens tjenester skal være koordinert, uten at dette gjenspeiles i forskrift eller merknader for å innholdsbestemme koordinerende enhet. Dette skaper problemer for både de utøvende virksomhetene, men også for Fylkesmann og Helsetilsyn som får en tilnærmet håpløs pedagogisk oppgave i å være pådrivere. Effekten av en koordinerende enhet kunne vært god hvis det kunne settes krav til innholdet. I dag drukner denne funksjonen gjerne i noe diffus plassering i omsorgstjenesten, noe som må kunne sies å være i strid med forarbeidene til forskriften.

3.4.19 Resultatområde 77.1 – Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Det er bare et helseforetak i Sør-Trøndelag fylke, St. Olavs Hospital HF. I tillegg har vi Rusbehandling Midt-Norge HF som er fylkesovergripende. Dette gir et godt utgangspunkt for samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten. I St. Olavs Hospital er det opprettet en egen enhet for samhandling som har ansvar for å utvikle, koordinere og følge opp dette samarbeidet fra helseforetakets side. Det er laget en samarbeidsavtale mellom kommunene i Sør-Trøndelag og St. Olavs Hospital og samarbeidet er videre forankret i et administrativt samarbeidsutvalg. Dette samarbeidsutvalget har representasjon fra foretaket, Trondheim kommune og skiftende representasjon fra de andre kommunene i fylket. Fylkeslegen har observatørstatus i samarbeidsutvalget.

I tillegg til det administrative samarbeidsutvalget er det opprettet flere kliniske samarbeidsutvalg som sikre samarbeidet på utvalgte fagområder. Følgende kliniske samarbeidsutvalg har kommet i gang:

- Barnehabilitering, kronisk syke barn
- Øyeblikkelig hjelp
- Utskrivingsklare pasienter og rehabilitering
- Psykiatri (starter våren 2006)

I tillegg til dette generelle samarbeidet er det flere spennende prosjekter som er i gang.

- Intermediæravdeling ved Søbstad sykehjem og palliativ avdeling ved Havstein sykehjem. Begge drives som et spleiselag mellom Trondheim kommune og St. Olavs Hospital HF.
- ”Lettere tilgang til en samordnet psykiatritjeneste”. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom St. Olavs Hospital HF, psykisk helsevern (Leistad DPS og Østmarka sykehus) og Trondheim kommune. Prosjektet har fire delprosjekter.
 - Ambulant team
 - Boligstrategi
 - Samhandling – Bredere samarbeid mellom 1. og 2. linjetjeneste
 - Brukermedvirkning
- Fosen DMS (distriktsmedisinske senter). Fosen DMS er fellesnavn for flere samarbeidssatsninger mellom kommunene på Fosen og St. Olavs Hospital. Sentralt står en spesialistpoliklinikk i Ørland kommune som bemannes fra sykehuset. I tillegg er det en fellessatsning på telemedisin i samarbeid med Nasjonalt senter for telemedisin. Det er også samarbeid gjennom ”Kompetansenettverket for rus og psykiatri” hvor psykisk helsevern i foretaket er engasjert. Prosjektet har støtte fra departementets lokalsykehussatsning.

Trondheim kommune og St. Olavs Hospital HF har samarbeidet om organiseringen av Trondheim kommunale legevakt. Dette samarbeidet har redusert forbruket av akutte henvendelser til sykehuset. Ved en strengere siling av hva slags henvendelser legevakten tar i mot, har endringen skjedd uten noen vesentlig økning av legevaktskonsultasjoner.

Oppdal kommune har i flere år hatt flere avtalespesialister, men det har til tider vært problemer med bemanning av avtalene og uenighet mellom kommunen og HF/RHF. I 2005 startet en et samarbeid om denne delen av spesialisthelsetjenesten og det er laget en projektskisse for videreføring av samarbeidet.

3.4.20 Resultatområde 77.2 – NAV

Fylkesmannen har vært med i styringsgruppe for fylkets tre forsøk, VI på Saupstad, Rissa, og Orkdalsforsøket, som alle er avsluttet per 31.12.2005.

3.4.21 Resultatområde 77.3 – Individuell plan

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag/Helsetilsynet i Sør-Trøndelag har de senere år hatt fokus på implementering av individuell plan. Etter en særlig satsing i 2004, hvor vi i samarbeid med helseforetaket og KS bidro med temadager om individuell plan, har vi også i 2005 deltatt i ulike fora for å styrke kompetansen i helse- og sosialtjenesten mht individuell plan. Individuell plan har også vært tema i vår oppfølging av enkeltsaker, herunder i møte med brukere og representanter for helse- og sosialtjenesten.

Vår kunnskap pr i dag tilser at implementeringen av individuell plan som verktøy for koordinerte og helhetlige tjenester til brukere med sammensatte behov i varierende grad er ivaretatt.

3.4.22 Resultatområde 77.4 – Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

FMST har i arbeidet med oppdragene fra Sosial- og helsedirektoratet internt, lagt til grunn tenkningen og de foreløpige føringer som forelå i Strategidokumentet. Når det har vært klart nok, har strategiens føringer vært en del av begrunnelsen for arbeid med for eksempel prosjekt om brukermedvirkning, kompetansetiltak og samordning mellom tjenestene.

FMST har i 2005 bistått sosial- og helsetjenestene med råd- og veiledning om forbedring og styringssystemer ved konkrete forespørsler, gjennom informasjonstiltak i konferanser, gjennom arbeidet med rekrutteringsplan for sosial- og helsepersonell, ved opplæring i saksbehandling, og gjennom kurs om bl.a. styringssystemer for Inn på tunet-tiltak.

Det har i 2005 ikke vært gjennomført særskilte faglige nettverk med formål erfaringsoverføring og –utveksling i strategiens regi.

Implementeringen av forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenestene startet i 2004, og er videreført i 2005 gjennom informasjonstiltak i alle samlinger/kurs/konferanser der tjenestene har vært representert. Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenester har tilsvarende vært en del av det samme implementeringsarbeidet.

Tiltak for å følge opp kvalitetsutviklingen i pleie- og omsorgstjenestene har i 2005 vært tiltak som følge av andre oppdrag i embetsoppdraget. Dette er klare strategiske valg som fylkesmannen har tatt som følge av strategiens intensjon om å se på utviklingen innenfor fagfeltene som ”den kvalitetsutviklingen” som skal gjøres.

3.4.23 Resultatområde 77.5 – Rekruttering for bedre kvalitet - rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell

Egen rapportering.

3.5 Resultatområder for Miljøvern avdelingen

3.5.1 Resultatområde 01 - Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold

Fylkesmannen jobber kontinuerlig med å bedre kunnskapen om biologisk mangfold i fylket og ut fra forutsetningene har fylkesmannen god oversikt over viktige områder for biologisk mangfold. Fylkesmannen har gjennom medvirkning etter plan- og bygningsloven, vassdrags- og energiloven eller annen sektorlovgivning, bidratt til å sikre at hensynet til verneområder og viktige områder for biologisk mangfold blir ivaretatt.

Resultatområde 01.1 - Arbeid etter naturvernloven

Utvidet skogvern

Arbeidet er utført iht. oppdrag fra DN. Mange områder på statsgrunn i Sør-Trøndelag er nå under registrering for nytt vern. Det forventes et betydelig arbeid med verneprosesser på dette felt i 2006.

01SO1. Noe etterslep på innlegging av SOSI-data i Naturbasen.

01 RE2: Oppdrag knyttet til utvidet barskogvern er utført. 01SO3: Kart i SOSI-format sendt DN for nye barskogsområder. 01SO5: Plakat for Skarvan og Roltdalen NP gjort ferdig og er under oppføring.

Frivillig vern av Boreal regnskog: SN har så langt ikke bragt fram noen områder til FM for oppfølging. Statskogvernet gjennomført etter rammer gitt av DN. Frivillig vern for øvrig: ca. 2000 da i utvidelsen av Bymarka NR med som frivillig vern på privat og kommunal grunn.

Nasjonalparker og større verneområder

01SO3. Noe etterslep på innlegging av SOSI-data i Naturbasen.

Nasjonalt park-planen: Sylan og Hyllingsdalen vil gå ut på lokal høring før påske 2006, oversendes DN i andre halvår 2006. Skarvan og Roltdalen: Forvaltningsplan oversendt DN for gjennomsyn før høring. Femundsmarka: Arbeid med forvaltningsplan påstartet.

Marin verneplan

Kontaktet DN v/Fossum. Revidert fremdriftsplan ikke mottatt etter sentral justering.

Forvaltning og naturoppsyn i verna områder

Det er ikke lagt vekt på å registrere fremmede arter i verneområder. Arbeid i naturbase også i liten grad prioritert.

01.SO17: Ok

Resultatområde 01.2 - Truede og hensynskrevende naturtyper

Kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold

Ikke ajour på KU-basen.

Ivaretagelse av viktige miljøverdier

Ok

Motorferdsel i utmark

Ingen rapportering i 2005

Resultatområde 01.3 - Kulturlandskap

Ingen rapportering i 2005

Resultatområde 01.4 - Forvaltning av vilt og ferskvannsfisk

Generell viltforvaltning

01SO30: Ny plan for moskusforvaltning er til trykking.

Tilskuddsforvaltning

Ok

Forvaltning av hjortevilt

Ok

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Ingen vesentlige merknader. I Sør-Tr. skjer 01RE15 i september.

01SO38 strøket av DN.

01SO40 utført.

Rapportering per 01.09 gjennomført i henhold til krav

Forvaltning av trua arter

01SO41: Det er gjennomført dialogmøter med flere berørte rovviltkommuner hvor det er informert om nye politiske føringer. Informasjon om dette er også klart til å legges på fylkesmannens hjemmeside. 01SO42: Vi har ikke fått noen konkrete arbeidsoppgaver i forhold til kartlegging av kongeørn.

Ingen initiativ fra DN på Dverggås.

Resultatområde 01.6 - Forvaltning av trua arter

Rovviltforvaltning

Se over.

Andre arter

Ok

3.5.2 Resultatområde 02 - Friluftsliv

02RE1 og 02RE3 blir ivaretatt gjennom plansaker. Samarbeid med fylkeskommune, kommuner og organisasjoner fungerer godt (02RE2). Friluftsområdene forvaltes i tråd med 02RE4.

Arbeidet er gitt prioritet i embetet i 2005. Utover den vanlige saks-behandlingen er det nedsatt en gruppe for friluftsliv og forebyggende helsearbeid som samordner aktiviteter i embetets 5 avdelinger og samarbeider med fylkes-kommunen og organisasjonene. Fylkesmannens ledergruppe er en engasjert styringsgruppe. Det er igangsatt et 3-årig prosjekt med hovedmål: Å få økt fysisk aktivitet i befolkningen ved å bygge opp under friluftsliv som et viktig bidrag til folks helse, både fysisk og psykisk. Barn og unge og nye brukergrupper står i fokus. Årlig budsjett er ca kr 500.000,- til nettverkskaping og støtte til tiltak.

Allemannsretten

02RE1: Ingen spesielle tiltak utført.

Stimulerings/motiveringstiltak

02RE2: Folkehelsegruppe hos FM: Fokus på friluftsliv i 2005. Eget prosjekt med vekt på stimulering til friluftsliv. Konferanse for frivillige org. med vekt på stimulering for økt friluftsliv.

02SO1: Konferanse sammen med frivillige org. Gjennomført. Prosjekt etablert om friluftsliv - folkehelse.

Sikring og ivaretagelse av viktige friluftslivsområder

02RE3: Er en viktig side ved arbeidet som MVA gjør i forhold til PBL.

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene

Arbeidet utføres på et minimumsnivå. Forvaltning av tilskuddsordningene største oppgave.

Det føres ikke direkte tilsyn med statlig sikra friluftsområder, men de forvaltes i tråd med gitte retningslinjer.

Arbeidet med 02S010 og 02S011 er nesten ferdigstilt. Mangler data fra et par kommuner.

Tilrettelegging for jakt og fiske

Ok

3.5.3 Resultatområde 03 - Kulturminner og kulturmiljøer

Ingen rapportering for 2005

3.5.4 Resultatområde 04 - Overgjødning og oljeforurensning

Overvåking: Godt i gang med arbeidet. Gruveforurensning (Gaula) prioriteres. Tilstanden i vannforekomstene blir formidlet gjennom miljøstatus.

Resultatområde 04.1 Helhetlig vannforvaltning

Er i ferd med å slutføre overvåkingsrapport for tidsrommet 1998-2004 og vil bli inkludert der.

Rammedirektivet for vann

Arbeidet godt i gang. Seminar med reg.mynd avholdt. Kapasitetsproblemer med grovkarakterisering, tiltak vurderes.

Resultatområde 04.2 Avløp, akvakultur, m.m.

04SO.6 Seminar er arrangert for å informere og diskutere med kommunene.

04SO.10 Dette gjelder to anlegg i ST, og arbeidet er iverksatt.

04SO.11 KOSTRA-rapporteringen er ikke gjennomgått.

Resultatområde 04.3 Akutt forurensning

04Re.3. MOB-kart marint ferdig, men ikke oppdatert. Mob-kart land ikke startet.

04SO.12 og 04SO.13, samme som for resultatkrav.

3.5.5 Resultatområde 05 - Helse- og miljøfarlige kjemikalier

Ligger etter på saksbehandlingen. Området prioriteres mht tilsyn

3.5.6 Resultatområde 06 - Avfall og gjenvinning

Området går greit. Følges opp med tilsyn

Farlig avfall på avveie

Deltar på landsomfattende aksjoner som berører farlig avfall. Har startet opp med tilsyn på virksomheter i hht. egen kontrollplan som verksteder

Deponering av avfall

Området går greit. Følges opp med tilsyn.

06SO.2 Av totalt 7 deponi er situasjonen uavklart for 1, men dette vil bli avsluttet innen 2009. For de resterende er situasjonen slik at 2 deponi tilfredsstiller kravene, 2 har fått unntak, 1 fortsetter som deponi for inert avfall, og 1 vil bli lagt ned i løpet av 2007.
06SO.8 OK for deponigassen.

Avfall fra skip

Området går greitt.

06SO.6 Statusrapporter innhentet og oversendt SFT, men det er ikke foretatt noen vurdering i forhold til kapittel 1 i forurensningsforskriften.

3.5.7 Resultatområde 07 - Klimaendringer, luftforurensning og støy

Bruker mye ressurser på støy både på konkrete saker og i plansammenheng.

IPPC-direktivet

Noe på etterskudd med IPPC.

IPPC-bedriftene er tilskrevet, men alle er ikke fulgt opp godt nok.

Egenrapporter for fiskefor-produsenter er ikke lagt inn.

07Ra.1 rapporteres under status.

FM i S-T har 3 IPPC-bedrifter (4 hvis Felleskjøpet er med). Alle er tilskrevet om krav og vi har fått foreløpige svar fra de aktuelle. Jobbes kontinuerlig med dette.

3.5.8 Resultatområde 08 - Internasjonalt miljøvernssamarbeid, bistand, nord-/polarområdene

Deltar i NV-Russland. Venter på avtale fra DN for 2005. Invitert til samarbeid med Tsjekkia.

3.5.9 Resultatområde 09 - Regional planlegging

Saksmengden fra kommunene øker. Med de frister som settes, og et økende plantilfang krever feltet økte ressurser. MVA har problemer med å opprettholde kvalitativt gode innspill/saker.

Etablert kystsonenettverk, arbeider med felles interne policyokumnetter på strandsone, utmark og dyrka jord.

Resultatområde 09.1 - Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Ingen rapportering for 2005.

Resultatområde 09.2 Samordning av statlige interesser

Ingen rapportering for 2005.

Resultatområde 09.3 Klagesaker, saksomkostninger og rettssaker

Ingen rapportering for 2005.

3.5.10 Resultatområde 10 - Kart og geodata

OK. Arbeidet med etablering GIS- strategi ikke fullført.

10SO1:Arbeid med organisering av arbeidet med geodata i embetet er en kontinuerlig prosess i ST. Ny GIS- strategi vil bli implementert i dette arbeidet.

Ingen fylkesspesifikke oppdrag for 2005.

3.5.11 Resultatområde 11 - Tverrgående virkemidler, fellesoppgaver

Oppdatering av miljøstatus er gitt høy prioritet i 2005, denne vil danne et viktig grunnlag for felles fylkesting i Trøndelagsfylkene som bla har avsatt en egen dag til miljøpolitisk debatt (12/10 på Røros)

Resultatområde 11.1 Miljødata

11RE1: OK

Oppdatering av informasjon og utvikling av miljøstatus er godt i gang.
De fleste nøkkeltall er på plass.

Resultatområde 11.2 Tilsyn

Status tilsyn: følger opp landsomfattende k.aksjoner, og en del egeninitiert tilsyn. Greier ikke tilsynsmålet fra SFT

11RE.4 se status.

11RE4 ST har i samarbeid med NT valgt å sette fokus på bygge- og anleggsbransjen gjennom å øke tilsyn. Dette i samarbeid med aktuelle kommuner. Arbeidet vil bli videreført ut året og også over i neste år.

Resultatområde 11.3 Vektlegge miljøhensyn ved fordeling av skjønnsmidler

Egen rapport sendt DN.

4. Vedlegg

Regnskapsoversikt pr. 31.12.05

FYLKESMANNEN I SØR-TRØNDELAG - DRIFTSREGNSKAP 2005

Bevilgning/Inntekter

MOD - Tildelingsbrev 2005	59 104 000,00
Øvrige tildelingsbrev fra MOD	824 000,00
Refusjon fra arbeidsmarkedsetaten (inkl. aga)	209 574,00
Refusjon svangerskap/adopsjon(inkl.aga)	314 489,00
Refusjon sykepenger (inkl.aga)	798 139,00
Øvrige inntekter mot driftskapitlet	1 889 357,12

Forbruk

Lønnsutgifter, kap 1510 post 01	38 624 867,82
Arbeidsgiveravgift	5 342 746,06
Varer og tjenester, kap 1510 post 01	18 995 533,53

Resultat 2005 - Merinntekt **176 411,71**

Utbetalte tilskudd 2005

UTBETALTE TILSKUDD I 2005

Ordning	Utbetalt
Inv.støtte miljøtiltak	682 768
Produksjonstilskott	527 435 110
Avlingssvikt	492 665
Info og utviklingstiltak	434 525
Områdetiltak	442 642
Handlingsplan økologisk landbruk	288 484
Tilsk. til avløysing ved ferie og fritid	91 767 470
Tilsk. til avløysing ved sjukdom mv.	16 344 971
Tilsk. til landbruksvikar	1 128 750
Administrasjonstilskott avløysarlag	827 248
Tidligpensjon for bønder	17 429 764
Org. Beitebruk - inv.	602 170
Off. pålegg husdyr	162 381
Veterinære reiser	2 352 607
Bygdeutviklingsmidler	4 054 081
Miljøretta omlegging i kornomr.	37 700
Spes. tiltak kulturlandskap - gml	15 770
Miljøtiltak skog	61 496
Taubane og hest	615 314
Skogkultur	2 083 394
Andre tiltak i skogbruket	1 270 110
Skogbruksplanlegging	1 099 520
Skogsvegbygging	2 959 702
Spes. Tiltak kulturlandskap -ny	5 467 041
Lokalt KSL-arbeid	130 000
EVL-etterutd.kurs for bønder	362 000
Driftstilskudd til barnehager	584 808 413
Investeringstilskudd barnehager	5 042 755
Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage 2005	43 828 942
Statstilsk.til bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	4 159 380
Skjønnsmidler til drift av barnehager	95 195 155
Statstilskudd til Senter mot incest Sør-Trøndelag	1 531 057
Tilskudd til særskilt språkopplæring	39 614 116
Tilskudd til opplæring for barn og unge i asylmottak	3 321 593
Tilskudd til leirskoleopplæring	2 224 694
Tilskudd til norskopplæring	52 500 000
Boligsosialt arbeid	3 046 500

Oppfølging i bolig, Ørlandet	425 000
Tilsk.videreutd i psyk helsearb høgskoleutd personell	1 481 225
Styrking av helsetjenesten til volds- og voldtektsutsatte	250 000
Tilskudd kommunene - opptrapp.plan psykisk helse	121 474 000
Handlingsplan sosialtjenesten	560 000
Grønn resept	25 000
Opptrappings plan psykisk helse	43 500
Kommunale vilttiltak	240 000
Tilskudd til fiskeformål	165 000
Tilskudd til viltformål, hjortevilttiltak	250 000
Lokale forvaltningstiltak	285 000
Tiltak i naturvernområder	425 000
Tiltak i friluftsområder	360 000
Midler til kulturlandskap	80 000
Vederlag for tap av bufe	3 955 606
Vederlag for tap av tamrein	2 198 379
Foreb.og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader	704 897
Tilskudd til friluftstiltak	100 000
Ekstra midler til kartlegging av naturtyper 2005	165 000
SUM	1 647 007 895